

***DE GESCHIEDENIS VAN DE SCJ IN DE PEEL EN KERKDORPEN
RIPS, WESTERBEEK EN ELSENDORP.***

1920-1972

**p. G. Driedonkx scj
Nijmegen 2007**

INLEIDING.

Het veen-, heide- en ontginningsgebied op de grens van Noordbrabant en Limburg, geheten: *De Peel*, strekt zich uit tussen Maas en Zuid-Willemsvaart. De naam is afgeleid van de veenmoerassen ("peelen genoemd) waaruit het gebied was opgebouwd.

Wegens de onregelmatige dikte van het veen vond aanvankelijk geen grootscheepse ontginning plaats; alleen op gemakkelijk bereikbare plaatsen werd veen gestoken, hetgeen resulteerde in een landschap met kuilen en plassen. Later werden grotere ontginningen uitgevoerd.

Door de aanwezigheid van een zeven meter dik veenpakket in de kern van de Peel, was het mogelijk de ontginning daar op grote schaal te organiseren. Dat bracht ook particulieren tot ontginningen, zoals de gebroeders Van de Griendt, die in 1853 begonnen aan ontginningen, waaraan de dorpen Griendtsveen en Helenaveen (gemeente Horst) hun ontstaan te danken hebben. Andere belangrijke ontginningen in de 19de eeuw vonden plaats in Bakel en Mill.

Samenhangend met de vervening ontwikkelde zich rond 1880 de turfstrooiselindustrie, die de bovenste laag, het losse grauwveen verwerkt, maar funest op de ontginning werkte, daar de bonkaarde ook werd weggenomen.

Twee provinciale wegen werden aangelegd: Gemert-Boxtel (1863) en Uden-Mill (1871). Begin 20ste eeuw kwamen nieuwe ontginningen tot stand. Daarom werd in 1915 de weg aangelegd: Deurne-Venraay en daarna: Deurne-Oploo met in 1922 een zijtak naar de weg Gemert-Boxmeer.

Van regeringswegen werden in 1920 renteloze voorschotten voor de bouw van boerderijen op woeste gronden ter beschikking gesteld. Daarmee samenhangend ontstonden kerkdorpen als Rips en IJsselstein. Een ca. 1920 voorgenomen totale aanpak van de ontginning, ontsluiting en waterbeheersing vond als gevolg van de hoge onkosten geen doorgang. Er werden incidentele verbeteringen aangebracht en nieuwe kerkdorpen gesticht: Elsendorp, Odiliapeel en Westerbeek.¹

Wij willen nu het pastorele werk nagaan van de Priesters van het H. Hart in de Peel en kerkdorpen: (De) Rips, Westerbeek en Elsendorp. We doen dit hoofdzakelijk aan de hand van documenten van deze Congregatie, documenten die minder bekend en toegankelijk zijn voor het grote publiek.

¹ Cf. : *Grote Winkler Prins*, Deel 15, 7° druk 1976, Amsterdam-Elsevier-Brussel; Woord: Peel, De. *De Katholieke Encyclopaedie*, Deel 19, tweede druk 1953, Amsterdam- Antwerpen, pp. 828-829.

Hoofdstuk 1

Ontstaan en groei van de parochie van de H. Margareta María in (De) Rips.

Vóór de oprichting van de parochie in 1920 was De Rips zo goed als onbekend. Zo komt het b.v. niet voor in het *Aardrijkskundig Woordenboek van Nederland* van P. H. Witkamp van 1877, noch in de nieuwe editie van 1895. Het ligt op het snijpunt van de wegen van Deurne naar Oploo-Boxmeer en van Gemert naar Venraay en vormt het middelpunt van een uitgestrekte Peelvlakte. Na 1875 begonnen particulieren hier met heideontginning, maar hun gebrekkige uitrusting en het lastige vervoer over de slechte zandwegen maakten het werk te bezwaarlijk.² De gemeente Bakel-Milheeze bezat in deze omgeving eindeloze heidevlakten; deze werden later ten dele in grote percelen uitgegeven, waarop tal van boerenbedrijven ontstonden. Een zegen was de oprichting van de Nederlandse Heidemaatschappij in 1888, die naar het voorbeeld van een dergelijke maatschappij in Denemarken zich moest inzetten voor het in cultuur brengen van woeste gronden. Ongeveer ter zelfde tijd kocht een zekere Smits van de Burgt circa 400 H.A. grond, de Dompt genaamd, die eveneens aan de Heidemaatschappij te bewerken werd gegeven. Hier ontstond het tegenwoordige Elsendorp.

In het jaar 1920 probeerde men in de Peel grote percelen grond op te kopen voor de vestiging van protestantse boeren. Anderzijds waren katholieken er op uit de protestantse invloed te beperken en hun eigen geloofsleven te bevorderen. De Heer J. Bellemakers,³ opzichter van de Nederlandse Heidemaatschappij, zag het belang van een kerk en school in deze omgeving. Hierbij diende hij tevens het belang van zijn maatschappij, want het zou de vestiging van arbeiders met vaak jonge kinderrijke gezinnen in de hand werken. Ook had men van katholieke zijde reeds in 1910 een plan ontworpen hier een stichting te beginnen tot herscholing van dronkzuchtigen. Deze zouden kunnen deelnemen aan de exploitatie en cultivering van vele hectaren, die ontgonnen moesten worden. Pater Adrianus Richters,

² Het was de Heer Huyskes, Hedelse bierbrouwer, die in 1873 hier begon met de eerste definitieve plannen in deze woestenij. De boerderij "De Rips" die als schapenboerderij was opgezet, kwam in 1875 gereed. De naam "Rips" (De) of de Rups was de naam van een beekje dat van Gemert naar de watergraaf liep en uitkwam in de Aa. Cf. : *50-jaar Rips*, pp. 2 en 4-5.

³ Johan Bellemakers:

Geboren in Liessel in 1878, kwam 1 januari 1907 in dienst van de Nederl. Heidemaatschappij. In 1915 werd hij opzichter en hoofd van het ambtsgebied "Houtvesterij de Peel" met 2000 ha. grond bestemd voor bos en bouwland onder zijn beheer. En dan valt tussen de jaren 1916 en 1922 zijn grootste activiteit voor woningbouw, kerk en school. Hij zelf woonde in 1920 daar op een boerderij "De Rips". Op 24 april 1921 werden kerk, noodkerk en een tweeklassige school aanbesteed en in juni 1922 26 woningen. In de jaren 1923-1924 richtte hij een der eerste ziekenfondsen op. Tot aan de oorlog was hij voorzitter van de Katholieke Staatspartij. Overleed december 1960. Cf. R. Vroom scj: *Johan Bellemakers, pionier van de Peel*, *Helmondse Courant*, 10 december 1960;

SCJ-Contact, nr. 153, september 2004, p.12.

overleden in 1940, was hierbij betrokken.⁴ Deze plannen vonden geen uitvoering, maar de naam van de Congregatie was er mee verbonden geweest.

Toen Bellemakers meende te moeten handelen, zocht hij contact met het Juvenaat te Bergen op Zoom, waar destijds zijn broer was : Broeder Amandus Bellemakers.⁵

Die bracht hem in aanraking met Pater Trines, aan wie hij de plannen openlegde.⁶ Deze raadde hem aan zich tot de Provinciaal, Pater Buckx, te wenden.⁷ Toen dit onderhoud gunstig was verlopen, vervoegde Bellemakers zich te 's Hertogenbosch en zette het plan uiteen aan de vicaris-generaal, Mgr. Pompen (Mgr. Diepen, coadjutor van wijlen Mgr. van de Ven, had zijn benoeming tot bisschop toen nog niet ontvangen). Mgr. Pompen vond de opzet prijzenswaardig en het kapittel stemde graag toe dat de Priesters van het H. Hart een parochie stichtten op de ontginningsgronden onder Bakel en Gemert. Pater Buckx gaf tevens het verlof om het plan te verwezelijken en wees Pater Trines als uitvoerder aan.

Pater Trines ging ter oriëntering naar De Rips en vond daar 5 katholieke gezinnen, n.l. die van de onderbazen van de Heidemaatschappij. Zij zouden zijn eerste parochianen worden. Bij de daarop volgende onderhandelingen⁸ vertegenwoordigde de Heer Houtzagers, inspecteur van voornoemde maatschappij, de landeigenaren. Hij kon aan Pater Trines f. 30.000.- toezeggen, waarmee deze accoord ging, mits de Heidemaatschappij beloofde te zijner tijds grond beschikbaar te stellen. Zij beloofde haar volle medewerking en heeft woord gehouden.

Nog vele moeilijkheden moesten overwonnen worden, alvorens de zakelijke kwesties waren opgelost, maar toen kon Pater Trines dan ook aan de bisschop van Den Bosch berichten, dat de Priesters van het H.Hart wilden overgaan tot het oprichten van de parochie te Rips.

Op 20 november 1920 kreeg de Heer Bellemakers bericht: dat:

1° aan de Priesters van het H. Hart was opgedragen over te gaan tot het stichten van de parochie te Rips;

2° dat de begrenzing was goedgekeurd;

⁴ Adrianus Richters:

geboren in Schiedam 11.09.1873; geprofest in Bergen op Zoom 01.10.1902;
priester gewijd in Mechelen, België, 25.05.1907; gestorven in Asten 06.12.1940.

Was verschillende jaren leraar aan het Juvenaat in Bergen op Zoom en van 1922-1926 missionaris in de Congo.

In deze stichting zaten o.a. ook de Heer Ruys de Beerenbrock als president en kapelaan Ariëns uit Enschede als secretaris. Cf. *50-jaar Rips*, p. 18.

⁵ Martinus, Amandus Bellemakers:

geboren in Liessel 29.05.1885; geprofest in Bergen op Zoom 30.09.1908 en gestorven aldaar 12.08.1926.

⁶ Henricus Trinus:

geboren in Deurne 24.01.1880; geprofest in Clairefontaine, België, 01.01.1902;
priester gewijd in Mechelen, België, 09.06.1906; gestorven in Asten 09.10.1968.

Was novicemeester in Asten 1912-1918.

⁷ Joannes Michael Buckx:

geboren in Born 06.08.1881; geprofest in Sittard 25.09.1901;
priester gewijd in Rome 09.06.1906 en bisschop gewijd in Hilsinki, Finland 15.08.1923;
gestorven in Sittard 22.09.1946.

⁸ Deze onderhandelingen begonnen 30 augustus 1919. Cf. *50-jaar Rips*, p. 19.

3° dat tot pastoor was benoemd Pater Trines en tot kerkmeesters de Heren J. Bellemakers en P. van Doorn;

4° dat Bellemakers tevens was benoemd tot lid van het schoolbestuur.

De 22ste december 1920 richtte Mgr. Arnoldus Diepen, toen bisschop van Den Bosch, officieel de parochie op van De Rips, toegewijd aan de H. Margareta Maria Alacoque en 15 mei 1921 volgde uit Den Bosch een schrijven, dat de Priesters van het H. Hart belast werden met de zielzorg voor de bewoners van de Peelstreek onder Milheeze en zich daar definitief konden vestigen.

Op 24 april 1921 werden kerk, noodkerk, gelegen tussen kerk en pastorie en een school uit twee klassen bestaande, aanbesteed. Op 7 december van dit jaar kwamen de Paters Trines en van Asseldonk uit Asten naar De Rips.⁹ Die avond werd de noodkerk ingezegend. Op 8 december 1921, feestdag van Maria Onbevleete Ontvangenis werd de eerste H. Mis opgedragen. Vier dagen later, 12 december werd het eerste kind gedoopt: Anneke Bellemakers, op 19 maart 1946 trad zij in het klooster.¹⁰

Op 2 februari 1922 begon meester Hertsig met 32 leerlingen de school. Daar zij volgens de overgangsbepalingen was gebouwd, moest de gemeente de rente betalen van de stichtingskosten. Zij weigerde dit te doen voor twee lokalen, omdat er maar voor één klas leerlingen waren. Men ging hiervoor bij de minister in beroep en de gemeente werd in ongelijk gesteld.

De Paters woonden intussen nog in Asten en gingen in het weekeinde naar De Rips om hun werk te doen. In de loop van 1922 kwam de pastorie klaar en vestigden zij zich definitief in hun nieuwe standplaats.¹¹ In september van dit jaar kwam ook Pater H. Graat een tijdje wonen op de Rips.¹²

Spoedig daarna kwam de harde weg Deurne-Boxmeer, die De Rips uit zijn isolatie bevrijdde. Alle beschikbare krachten werden op de kerkbouw ingezet: op 24 december 1922 volgde de inwijding en op Kerstdag nam de parochie haar in gebruik. Reeds op 31 maart van dit jaar was van gemeentewege het verlof afgekomen een kerkhof aan te leggen. Pater Trines werd op 24 augustus 1923 officieel als pastoor geïnstalleerd. Hij achtte het zijn taak op allerlei wijze de godsdienstzin van zijn parochianen te bevorderen en stichtte daartoe o.a. verschillende Broederschappen: van de Eeuwigdurende aanbidding; van het H. Hart, van de Sint Pieterspenning en van het Apostolaat van het gebed.¹³

Pater Buckx, oud-Provinciaal was 15 augustus 1923 bisschop gewijd in Helsinki, Finland. Hij had zeer veel gedaan samen met anderen die nauw betrokken waren met de oprichting

⁹ Servatius van Asseldonk:

geboren in Gemert 19.04.1880; geprofest in Asten 06.01.1914;
priester gewijd in Liesbosch 28.02.1920 ; gestorven in De Rips/Bakel 19.10.1948.

¹⁰ 75 jaar Rips, p. 61.

Henricus Graat:

geboren in Wanroy 1888; geprofest in Asten 08.09. 1915;
priester gewijd in Liesbosch 15.04.1922; gestorven in Nijmegen 30.09. 1972.

¹¹ Volgens 50-jaar Rips was dat 4 april 1922, p. 25.

¹² 50-jaar Rips, p. 25

¹³ P. C. Fey scj, *Geschiedenis van de Nederlandse Provincie van de Priesters van het H. Hart*, Annalen S.C.J. Nederlandse Provincie, nr. 152, 1961, pp. 105-106; 50-jaar Rips, p. 25.

van de parochie de Rips. Enkele weken na zijn bisschopswijding kwam hij hier op bezoek en werd dan ook plechtig ingehaald met een ereboog voor de kerk. Eind van het jaar kwam hij terug om met toestemming van Mgr. Diepen, bisschop van Den Bosch, de kinderen te vormen.¹⁴

Hoofdstuk 2.

Oprichting van het Rectoraat te Westerbeek (toen De Twist genaamd), 18 september 1922.

In de oude Constituties van de Priesters van het H. Hart van 1902 staat dat de Congregatie “ook het bestuur van parochies op zich kan nemen, vooral in verwijderde streken”.¹⁵ En Westerbeek was inderdaad zo’n parochie. Het gehucht De Twist, thans ontwikkeld tot een welvarend boerendorp, bestond oorspronkelijk uit slechts weinig gezinnen. Behoudens enkele oudere boerderijen dateert de ontginning van dit gebied van na 1900.¹⁶ Het dorp is gelegen op de Noord-Oostelijke uitlopers van de Peelvlakten. Ligt dus zowat op de rand van de Peel, in de Zuid-Oosthoek van Noord-Brabant. Iets verder op naar het Oosten liggen de bloeiende Maasdorpen. De bevolking behoorde aanvankelijk tot de parochie Oploo; maar De Twist lag zover van de parochiekerk, dat de meeste mensen meer dan een uur gaans van de kerk verwijderd waren. ’s Zomers ging het nog wel, al was de tocht door het mulle zand niet gemakkelijk en al moesten de kerkgangers soms heel wat stof slikken. Maar van de toestanden van die wegen in de winter kan men zich nu geen voorstelling meer maken. Het valt dus niet te verwonderen, dat bij het groeien van de bevolking de behoefte aan een eigen kerkje steeds sterker gevoeld werd. Reeds in 1914 werd begonnen met de verwezelijking van deze plannen. De toenmalige pastoor van Oploo (pastoor Swinkels) kon dat begrijpen en gaf aan deze actie zijn steun.

Intussen werd ook geijverd voor een eigen school. Want de afstand van De Twist naar de school was nog groter dan die naar de kerk. De Twist behoorde tot de gemeente Sambeek en de kinderen gingen naar de school in de zogenaamde Sambeekse Hoek, (St. Anthonis). In de winter zagen de ouders hun schoolgaande kinderen alleen maar “bij lampelicht”. ’S morgens moesten die al op stap vóór het licht werd, ze namen hun boterhammen mee voor het middaguur; en als ze weer thuis kwamen was het al donker. In juni 1921 werd met de bouw van een school begonnen; en reeds in oktober werd die school in gebruik genomen: 68 leerlingen met drie leerkrachten.¹⁷ Aanvankelijk was het een openbare school, die in 1934 veranderd werd in een bijzondere R.K. School. Het katechismusonderricht werd verzorgd door de kapelaan van Oploo.¹⁸

Terwijl men doorging met het bijeenbrengen van gelden voor de bouw van een kerkje, werd de zaak ook bij het Bisdome aanhangig gemaakt. Het was de toenmalige Bisschop van ’s Hertogenbosch, Mgr. A.F. Diepen z.g., die wees op de Priesters van het H. Hart. Zij

¹⁴ 50-jaar Rips, pp. 27-28.

¹⁵ Cst. Nr. 8.

¹⁶ Een vooruitstrevend man, een zekere van Haandel had de moed zich in deze eenzaamheid te vestigen in 1858. Hij bouwde daar het eerste huis. In 1862 kwam het tweede huis. Cf.: 50 jaar Westerbeek, p. 5. De ontginning van De Twist heeft veel te danken aan Burgemeester Stevens van Sambeek.

¹⁷ Hoofd van de school was de Heer van Haaren, met de Heer van Hoof en Mej. Zeegers als leraren. Cf.: 50 jaar Westerbeek, p. 9

¹⁸ Dat was de Eerw. Heer van Erp. Pastoor in Oploo was sinds 1917 Pastoor de Jong. Cf.: 50 jaar Westerbeek, p. 9.

hadden zich pas op De Rips gevestigd en de afstand van De Rips naar De Twist was niet zo erg groot. Er werden onderhandelingen aangeknoopt met P. H. Trines en spoedig (naar het schijnt al in januari 1921) kwam men overeen, dat De Twist vanuit De Rips bediend zou worden. Het Rectoraat De Twist zou echter, in tegenstelling met de parochie De Rips, niet aan de Congregatie komen van de Priesters van het H. Hart, doch alleen maar een Pater van deze Congregatie tot Rector krijgen.

In oktober 1921 werd de kerk van De Twist aanbesteed volgens het ontwerp van architect Groenendaal.¹⁹ Spoedig daarna werd met de werkzaamheden begonnen. De bouwkosten werden voor een groot deel door de mensen zelf gedragen.²⁰

Bij bisschoppelijk decreet van 14 september 1922 werd, met ingang van maandag 18 september 1922, het Rectoraat van het H. Hart van Jezus te De Twist opgericht. Tot het territorium van het nieuwe Rectoraat behoorde ook een stuk van de parochie Overloon; dit stuk ging thans over naar de parochie Oploo, zodat het gehele Rectoraat tot de parochie Oploo kwam te behoren. Tot eerste Rector werd Pater S. van Asseldonk benoemd, aan wie tevens werd toegestaan buiten het Rectoraat te wonen (namelijk op de pastorie van De Rips).

Heel kort daarna, op vrijdag 6 oktober²¹, werd de nieuwe kerk in gebruik genomen. De Twist had nu een eigen kerk en een eigen herder, die voorlopig iedere week van zaterdag tot maandag in zijn Rectoraat was. Om hem het gemakkelijker te maken werd een zitkamer aangebouwd aan het priesterkoor. Goede burens zorgden dat hij wat te eten kreeg. Ongeveer twaalf en een half jaar duurde deze toestand. Het spreekt van zelf, dat die enkele dagen in de week dat Pater van Asseldonk op De Twist doorbracht, heel druk bezet waren. De overige dagen van de week was hij op stap om gelden bijeen te brengen voor De Rips, op welke kerk een flinke schuld stond.²²

Hoofdstuk 3.

De oprichting van het Rectoraat te Elsendorp (toen De Dompt), 29 november 1926.

De eerste onderhandelingen over de oprichting van dit Rectoraat dateren al van 1921, toen Pater Trines, benoemd Pastoor van De Rips, Pater J. Schulte, Provinciaal van de Priesters van het H. Hart in contact bracht met de Z.E. Heer Poell, Pastoor van Gemert.²³

¹⁹ Aannemers waren: Pennings, Lamoen en Lamers. Na de aanbesteding werd er een commissie van toezicht benoemd: De Heren Centen, Heijligers en Egelmeers. De kerk werd aanbesteed voor 36.000 gulden. Cf.: *50 jaar Westerbeek*, p. 9.

²⁰ De inwoners brachten 26.000 gulden bijeen en dat in deze voor de boeren niet zo gunstige tijd. De gemeente Sambeek gaf 10.000 gulden en de gemeente Vierlingsbeek gedurende 10 jaar, ieder jaar 200 gulden. Cf.: *50 jaar Westerbeek*, p. 10.

²¹ *50 jaar Westerbeek* geeft als datum 23 september, p. 10.

²² *Bij het zilveren feest van het Rectoraat Westerbeek (1922- 18 september- 1947)*, Annalen S.C.J. Ned. Provincie, nr. 29, 10 september 1947, pp. 104-106.

²³ Josephus Schulte:

geboren in Frenswegen/Nordhorn, Duitsland, 10.01.1877; geprofeest in Sittard 08.09.1900; priester gewijd in Mechelen, België, 09.06.1906; gestorven in Nijmegen 17.02.1941. Was Provinciaal van 1921 tot 1927.

Het heeft echter nog tot 1926 geduurd, eer het Rectoraat tot stand kwam. Bij bisschoppelijk decreet van 23 november 1926, dat op Zondag 28 november in de Parochiekerk van St. Jans Onthoofding te Gemert werd voorgelezen, werd met ingang van maandag 29 november een zelfstandig Rectoraat opgericht te De Dompt, onder de titel van St. Joannes Evangelist; het nieuwe Rectoraat werd afgescheiden van de moeder-parochie te Gemert en ingedeeld bij de Parochie van de H. Margareta María in de Rips; het werd toevertrouwd aan de Congregatie van de Priesters van het H. Hart en tot eerste Rector werd benoemd Pater J. Rossaert, die vanaf 31 januari 1924 kapelaan was te Rips.²⁴

De nieuwe Rector toog terstond aan het werk. Er werd een noodkerkje gebouwd²⁵ en achter de sacristie zou een woonkamer voor de Rector komen. De bouw verliep zo vlot, dat het kerkje op 24 februari 1927 reeds plechtig ingezegend kon worden. Dat geschiedde door Pater Provinciaal Jos. Schulte, met assistentie van Pastoor Poell uit Gemert en Rector Casteleyns uit Handel. Het parochiale zangkoor van Gemert zong onder leiding van Kapelaan Sanders een driestemmige Mis van Perosi. Zo konden de mensen uit de Peel vanaf Zondag Quinquagesima, 24 februari 1927, hun godsdienstplichten in hun eigen kerkje vervullen. Alleen op Zon- en Feestdagen en op de Eerste Vrijdag van de maand werd er een H. Mis opgedragen. Want de Rector bleef op De Rips wonen en was alleen van zaterdag tot maandag te De Dompt; hij woonde dan in het kamertje achter de sacristie en was in de kost bij de naaste bureu: de familie Haverkort.

De naam van het Rectoraat was aanvankelijk “De Dompt”; later werd het “Van den Elsendorp”; en nog later “Elsendorp zonder meer. En deze naam werd definitief.²⁶ Elsendorp is genoemd naar Pater Gerlachus van del Elsen, witheer, geboren te Gemert (1855-1925), bezieler en ziel van de Noordbrabantse Christelijke Boerenbond. Het zou dus “Van den Elsendorp moeten heten, maar daar is bij voorbaat voor het gemak Elsendorp van gemaakt.

Hoofdstuk 4

De jaren 1930-1940.

1.- Parochie Rips.

Volgens de documenten die we hebben woonden in januari **1930** op de pastorie de Paters Trines, van Asseldonk, Rossaert en de Broeders Longinus Ramaekers, Silvester Taalman en

²⁴ Joannes Rossaert: geboren in Rotterdam 28.10.1895; geprofest in Asten 08.09.1916; priester gewijd in Liesbosch 15.04.1922; gestorven in Helmond 16.09.1960. *50-jaar Rips*, p. 28.

²⁵ Dit noodkerkje was afkomstig van Langenboom en dat daar in gebruik was, totdat de nieuwe kerk klaar was, die door de stormramp van augustus 1925 was vernield. Het houten kerkje werd naar Elsendorp overgebracht en daar weer opgebouwd door de Gebr. Gooden, aannemers uit Meyel: cf.: Sjang Hoeymakers, *Het gouden dorp*, Elsendorp september 1976, p. 1

²⁶ *Bij het zilveren feest van het Rectoraat Elsendorp (1926-29 november-1951)*, Annalen S.C.J. Ned. Prov. nr.74, pp. 312-313.

Thaddeus Lindemann. Bovendien was Pater H. Hermans ook nog aanwezig als assistent.²⁷

De eerste broeders die werkten op de Rips waren blijkbaar Broeder Antonius van der Steen en Broeder Vincentius van Hevelingen.²⁸ We vinden hen aangegeven als zodanig in de *Elenchus* van de Priesters van het H. Hart van 1922-1923.²⁹

In 1923 was een zoon van P. van Doren uit de Rips naar het klooster gegaan als broeder bij de Priesters van het H. Hart. Hij deed zijn eerste geloften in 1926 en kreeg de naam van Broeder Christianus.³⁰ P. van Doren kwam in 1892 van uit Bakel bij de Hijdemaatschappij werken en werd een van de belangrijke pioniers van de Rips. Vanaf 1920, het allereerste begin, was hij ook kerkmeester.³¹

In 1931 raakte de pastorie vol vanwege de opname van 8 late roepingen. De pastoor met de rectoren van Westerbeek en Elsendorp traden op als leeraars, samen met Frater Verhoeven.³² De eerste cursus voor late roepingen was echter al begonnen in september 1929. Als hulpleraar kwam daarvoor 26 november van dit jaar Pater J. Hermans.³³

Op 9 juni 1931 vierde Pater Trines zijn 25 jarig priesterfeest. Zijn parochianen lieten zich niet onbetuigd, en als herinnering plaatsten ze voor de pastorie een groot H. Hartbeeld. De parochie werd nogmaals, nu plechtig, toegewijd aan het H. Hart. Pater Theo van der Peet

²⁷ *Cor Unum* (Tijdschrift voor de Priesters van het H. Hart van Jezus, uitgegeven door de Missiepocuur te Rotterdam onder de verantwoordelijke redactie van P. H. M. Finke), januari 1930, pp. 35-36.

Broeder Longinus Ramaekers:

geboren in Someren 09.12.1899; geprofest 08.09.1925 in Asten;
was missionaris in Congo 1931-1944.

Broeder Silvester Taalman:

geboren 02.12.07; geprofest 19.03.1928 (ontbreken gegevens)

Broeder Thaddeus Lindemann:

geboren in Rheine (Westfalen) Duitsland 01.12.1893; geprofest 19.03.1929;
gestorven in Liesbosch 28.05.1935.

Henricus Hermans:

geboren in Jabbeek 05.03.1886; geprofest in Sittard 22.09.1905;
priester gewijd in Hoeven 17.05.1913, gestorven in Maastricht 10.06.1954.
Was missionaris in Noord Brazilië 1916-1925.

²⁸ Broeder Antonius van der Steen:

geboren in 1897; geprofest 08.09.1921 (ontbreken gegevens).

Broeder Vincentius van Hevelingen:

geboren in 1900; geprofest 01.05.1922 (ontbreken gegevens).

²⁹ *Elenchus Societatis Presbyterorum a S. S. Corde Jesu*, 1922-23, pp. 22-23.

³⁰ Broeder Christianus Van Doren:

geboren te De Rips 17.08.1901; geprofest in Asten 19.03.1926; gestorven in Nijmegen 25.11.1966.

³¹ *75 jaar Rips 1921-1996*, p. 10.

³² *Een overzicht over 1931*, *Cor Unum* 1931, p. 15

Fr. Henricus Verhoeven:

geboren 11.08.1900; geprofest 09.09.1929; priester gewijd in 1935 (ontbreken gegevens).

³³ *50-jaar Rips*, p. 31.

was er de feestredenaar.³⁴ Volgens de jubileumuitgave *50-jaar Rips* werd dit beeld echter geplaatst op 8 juni 1933, toen de parochie haar 12 ½ jarig bestaan vierde en Pater Trines zijn 12 ½ jaar pastoraalfeest.

Het nieuwe interne tijdschrift *Eigen Reeks* van de Priesters van het H. Hart in Nederland van eind 1932 geeft over de Parochie Rips de volgende gegevens:

De Parochie Rips telt momenteel ongeveer 500 parochianen, 87 katholieke huisgezinnen, voor het merendeel ontginningsboeren; de overige zijn landarbeiders te werk gesteld bij de Nederlandse Heidemaatschappij. De mensen zijn eenvoudig en godsdienstig. Grove misbruiken zijn er niet. Begrijpelijk lijden de mensen onder de crisismalaise, sommige zelfs erg, zodat bijgesprongen moet worden. Er zijn 19 doopsels, wat beneden het gemiddelde van de vorige jaren is. In het begin van het jaar heeft hier een tamelijk kwaadaardige influenza geheerst, waardoor het sterftecijfer abnormaal hoog is dit jaar, namelijk zeven, terwijl het gemiddelde over de vorige jaren nauwelijks twee is. Twee huwelijken werden ingezegend en in de zomer zijn in de parochiekerk van Bakel door Mgr. Diepen 77 kinderen gevormd. Voor de laatste keer werd het vormsel toegediend in 1928. Op Palmzondag deden 18 kinderen de eerste Communie.

Aan de parochieschool zijn thans vier leerkrachten werkzaam. Dit jaar is een vierde schoollokaal gebouwd op kosten van de gemeente. Thans bezoeken 130 kinderen de school. Op Paasdag deed een Pater Capucijn³⁵, wiens ouders in de parochie wonen, zijn eerste H. Mis. Dit was de derde maal dat zulk een plechtigheid alhier plaats greep sedert de stichting van de parochie. Een andere gebeurtenis, die de parochianen niet zo spoedig zullen vergeten, was het bezoek van Mgr. Buckx, Apostolisch Vicaris van Finland. Vooral het pontificale lof maakte diepe indruk op onze eenvoudige mensen. Veel is dit jaar niet bijgebouwd, slechts één boerderij. De uitbreiding zal vermoedelijk toenemen, als de tijdsomstandigheden gunstiger worden.

Wat **de school voor late roepingen** betreft lezen we in het zelfde tijdschrift: In de pastorie vinden acht jongelui gelegenheid om de humaniora te maken met de bedoeling als priester lid te worden van de Congregatie. Één is extern, die vermoedelijk in 1933 naar het noviciaat kan. Het is te hopen, dat de anderen meerendeels ten minste, het jaar daarop naar Asten zullen gaan. Het zijn jongens op betrekkelijk gevorderde leeftijd, die elders een gedeeltelijke ontwikkeling hebben opgedaan.

Het spreekt van zelf, dat in drie jaar tijds niet een volledig Juvenaatsprogram kan verwerkt worden, alleen het noodzakelijke wordt geleerd, wat voor later van direct praktisch nut kan zijn. Met het nieuwe schooljaar had zich een negende bij het achtal gevoegd, om gezondheidsredenen is deze jongeman naar zijn familie teruggekeerd.³⁶

Over **het jaar 1933** hebben we de volgende gegevens. Die vinden we in *Eigen Reeks V*, van 1934:

³⁴ Een overzicht over 1931, *Eigen Reeks* 1931, p. 19.

Theodorus van der Peet:

geboren in Limmen 17.03.1884; geprotest in Sittard 22.09.1905;

priester gewijd 14.07.1912; gestorven 01.09.1965.

Was Rector in Maastricht 1923-1929 en in Amsterdam 1929-1936.

³⁵ Was Pater Claudius v. d. Laar, zoon van Jacobus v.d. Laar. Cf. *75 jaar Rips*, p. 49.

³⁶ *Eigen Reeks III*, Jaaroverzicht 1932, pp.49-50 en 35.

De parochie telde in 1933 ruim 500 parochianen. Het ligt voor de hand, dat er van uitbreiding geen sprake was, nu de boeren, en wel voornamelijk de ontginningsboeren, het zo hard te verduren hebben. Het aantal kinderen, die de parochiale school bezoeken, dwong in 1932 tot het bouwen van een vierde lokaal, dat op 3 januari 1933 in gebruik is genomen. Op Palmzondag deden elf jongens en meisjes, die op 1 april hun leerplicht volbracht hadden, de plechtige heilige communie en de hernieuwing van hun doopbeloften. In Mei deden 24 kinderen de eerste heilige communie. Er waren 23 doopsels en 1 sterfgeval. Dat het godsdienstig leven van onze parochianen goed is, blijkt uit het aantal heilige communies in de loop van het jaar uitgereikt: rond de 20.000.

De parochianen vereren graag het H. Hart van Jezus. Op de eerste vrijdag van de maand is er algemene heilige communie voor de schoolkinderen en vele volwassenen sluiten zich daarbij aan; 's avonds is er plechtig lof. Merkwaardig was de viering van het Heilig Uur op donderdag voor de Goede Week: de mensen hadden een schat van bloemen aangebracht voor de versiering van het altaar; het kerkje was stampvol. Het feest van het H. Hart is een vrije dag voor de schooljeugd. De heilige diensten in de kerk worden echter ook bijgewoond door de volwassenen, voor zover hun werk het toelaat. Alles samen genomen mag men zeggen dat 1933 voor onze parochie in geestelijk opzicht een goed jaar is geweest.

Over **de school van late roepingen** lezen we : We begonnen het jaar met 6 geprofesten: drie paters, die de zielzorg hebben ieder in zijn eigen kerkdorpje en drie broeders voor de werkzaamheden in kerk, huis en tuin. Eind oktober is Pater van Gijssel gekomen.³⁷ Bovendien waren er 7 studenten: W. van Zwol, C. Konijn, P. van Zanten, P. Renders, C. Wubben, K. v. d. Hof, W. Zoontjes. P. van Zanten is in juni vertrokken; diens plaats is in september ingenomen door R. Wiercx. De enige externe, A. Bellemakers, is in mei naar ons noviciaat te Asten gegaan; naar we hopen, zullen in 1934 zes van de genoemden hem daarheen volgen.³⁸

Eigen Reeks VII geeft over **het jaar 1934** het volgende overzicht:

Personeelstaat:

Pater H. L. Smeets, nieuwe Rector en Pastoor van de Rips.

Pater J. van Gijssel.

Pater S. van Asseldonk, Rector van Westerbeek.

Pater J. I. Rossaert, Rector van Elsendorp.

Fr. G. Gasseling.³⁹

Broeder Majella Coenen.⁴⁰

³⁷ Joannes van Gijssel:

geboren in Hengstdijk 01.11.1877; geprofest in Sittard 23.09.1904; priester gewijd 19.08.1906; gestorven in Maastricht 25.07. 1953.

Was missionaris in Finland 1907-1911 en 1921-1933 en in Zweden 1912-1920.

³⁸ *Eigen Reeks V*, 1934, pp. 57-58 en 19. Van hen zijn priester gewijd: van Zwol, Konijn, Renders, Zoontjes en Wiercx.

³⁹ Gerardus Gasseling:

geboren in Wehl 08.04.1911; geprofest in Asten 08.09.1931;

priester gewijd in Nijmegen 17.07.1938; gestorven in Nijmegen 26.04.1984. Provinciaal Overste 1965-1967.

⁴⁰ Broeder Majella Coenen:

geboren in Breda 15.11. 1911; geprofest in Heer 19.03.1930; gestorven in Amsterdam 23.08.1968.

Broeder Paulinus Smits⁴¹

Broeder Martialis Schoenmaker.⁴²

Overzicht:

Begin juli werd Pater Trinus, eerste pastoor en stichter van de parochie de Rips, als Rector van het Studiehuis Sint Jozef, overgeplaatst naar Nijmegen en de oud-missionaris Pater H.Smeets volgde hem in de zelfde maand als pastoor op.⁴³

Pater van Gijssel is reeds meer dan 9 maanden afwezig en heeft al die tijd veel en nuttig parochiewerk verricht in Dordrecht, Assendelft en Zwijndrecht. Zijn arbied wordt zeer gewaardeerd, zowel in de parochie als in de Rips, waar hij de financiële zorgen voor een groot deel helpt verlichten.

Pater van Asseldonk heeft zijn pastorie in Westerbeek bijna klaar. Als de vocht er uit is trekt hij er in, waarschijnlijk in februari. Dan wordt het huis ingezegend door Pater Provinciaal en tevens het twaalf en half jarig bestaan van Westerbeek als Rectoraat gevierd.

In september is Frater Gasseling van Bergen op Zoom hierheen gekomen om les te geven en tevens te genieten van de rust en de gezonde peellucht van de Rips.

Broeder Cornelius is in September naar Christus Koning in Helmond vertrokken en in diens plaats is gekomen als koster en organist Broeder Martialis.⁴⁴

Het godsdienstig leven in onze drie kerkjes mag zich in een gestadige groei verheugen.

In de Rips werd de dagelijkse kindermis, dank zij de toestemming en de prachtige medewerking van de ouders, sinds enige tijd ingevoerd. Ongeveer 100 schoolkinderen gaan dagelijks ter heilige communie.

Het Genootschap van de H. Kindsheid is 1 januari (1935) in werking getreden. Ook is er begin gemaakt met de oprichting van een patronaat in het oude noodkerkje. Een 25 jongens komen elke zondagavond hun vrije uren daar doorbrengen. Begin januari werd uit de patronaatsjongens een R.K. voetbalclub samengesteld, die de naam draagt van "Peelboys".

Een naaiking heeft zich gevormd met het doel om de kerk van de Rips van het nodige te blijven voorzien. Een winternaaicursus voor meisjes staat onder leiding van Mej. van Deursen uit Lierop.

⁴¹ Broeder Paulinus Smits:

geboren in Udenhout 15.01. 1932; geprofest in Heer 19.03.1931; gestorven in Asten 25.02.1977.

⁴² Broeder Martialis Schoenmaker:

geboren in Rotterdam 26.08.1911; geprofest in Heer 08.09.1931; gestorven in Geldrop 22.07.1978.

Was werkzaam in England 1938-1945.

⁴³ Henricus Smeets:

geboren in Weert 17.02.1887; geprofest in Asten 25.12.1911;

priester gewijd in Liesbosch 04.07.1915; gestorven in Heerlen 26.07.1952.

Was missionaris in Congo 1919-1924 en in Indonesië 1925-1927.

Apostolisch Prefect van Benkoelen, Indonesië, 1924-1927.

⁴⁴ Broeder Cornelius Kockelkorn:

geboren in Heerlen 19.04.1919; geprofest in Heer 08.09.1932; gestorven in Amsterdam 06.06.1992.

Tenslotte kwam nog tot stand een Radboud-comité, belast met de inzameling van bijdragen voor de R.K. Universiteit. Verder mag de parochie zich verheugen in een bloeiende Landbouw-avondschoon en een toneelclub: "Kunst en Vermaak". De pastorie telt 7 studenten, waarvan er in juni waarschijnlijk twee naar het noviciaat gaan.

Statistiek De Rips 1934

Parochianen	540
Kinderen op school	133
Doopsels	21
Sterfgevallen	1
Huwelijken	2
H. Communies	19.980
Eerste H. Communies	25. ⁴⁵

Overzicht van 1935 volgens "*Eigen Reeks VIII*".

Personalia:

Pater van Gijssel heeft het hele jaar door in verschillende parochies zich aan de zielzorg kunnen wijden en vertoeft van af september als assistent te Nederhorst den Berg.

Pater H. de Groot, die dit jaar deel uitmaakt van de communiteit, resideert sinds juli als conrector in "Sancta Maria" te Noordwijkerhout.⁴⁶

In de loop van het jaar hebben ons verlaten: Pater van Asseldonk, die sinds februari zijn eigen parochie bewoont; Pater Rossaert werd benoemd tot leraar te Lanaeken, België; Fr. Gasseling ging zijn studies voortzetten in Liesbosch; Br. Martialis Schoenmaker werd benoemd voor het Voogdij gesticht te Heer en Br. Majella Coenen ging naar de missie van Finland.

Varia

In augustus zij twee van onze studenten vertrokken naar Brazilië en ingetreden in ons noviciaat te Aqua Preta: de Fraters Wiercx en Breys.⁴⁷

In 1935 zijn drie parochianen naar het klooster gegaan: één jongen en twee meisjes; ingetreden resp. Noviciaat Asten, Moerdijk en "Charitas", Roosendaal.

Eind oktober hebben de Paters Busscher en Smeehuyzen in de parochie een goed geslaagde tiendaagse missie gepreekt, bij welke gelegenheid tevens het genootschap tot Voorplanting van het Geloof werd opgericht met 143 leden.

⁴⁵ *Eigen Reeks VII*, 1934, pp. 87-88.

⁴⁶ Henricus de Groot:
geboren in Culemborg 06.05.1894; geprofest in Asten 25.12. 1915;
priester gewijd 15.04. 1922; gestorven in Bakel 04.10.1969.

⁴⁷ Renatus Wiercx:
geboren in Breda 24.03.1914; geprofest in Aqua Preta PE, Brasilië, 02.01.1937.
priester gewijd in Olinda PE, Brasilië, 01.11.1942; gestorven in Asten 04.10.2002
Was in Noord Brasilië 1935-2002.
Petrus Breys:
geboren in Rotterdam 11.11. 1913; geprofest in Aqua Preta, Brasilië, 02.01.1937;
priester gewijd in Recife, Brasilië, 01.11.1942; gestorven in Bakel 15.12.1993.
Was in Noord-Brasilië 1935-1983.

Sinterklaasavond werd aan het kerkbestuur een gift van fl. 600.- overhandigd door de leden van het ziekenfonds voor een Calvarieberg op het kerkhof. De parochie is dit jaar vermeerderd met vijf jonge huisgezinnen.

Statistiek De Rips eind 1935.

Huisgezinnen	85
Parochianen	554
Communicanten	420
Schoolkinderen	134
Doopsels	25
Sterfgevallen	1
Huwelijken	3
H. Communies	41.500
Eerste H. Communies	15. ⁴⁸

Eigen Reeks VIII, 1936 geeft ook aan dat op 31 december 1935 in de parochie de Rips werkzaam waren de Broeders Paulinus, Marinus en Constantinus.⁴⁹

De cursus voor late roepingen werd dit jaar in september begonnen met 5 kandidaten. Onder hen was Gerard Ram, priester gewijd in Nijmegen in 1943. In het jubileum nummer *Honderd jaar S.C.J* beschrijft hij de sfeer die er was in de Rips en is dankbaar voor wat hij daar mocht ervaren.⁵⁰

Over **de jaren 1936-1940** hebben we weinig gegevens. We weten dat Pastoor Smeets o.a. de boerinnenbond⁵¹ oprichtte, die al spoedig tot grote bloei kwam. Een grote vooruitgang betekende de aanleg van het elektrisch licht, dat op 19 oktober 1939 voltooid was.⁵²

De cursussen voor late roepingen werden gegeven van september 1929 tot juli-augustus 1937. Het resultaat is geweest: 13 van degenen die op De Rips studeerden, bereikten het priesterschap in de Congregatie⁵³

Volgens de *Elenchus* van 1938 waren 19 maart van dit jaar werkzaam in de Parochie de Rips: Pater H. Smeets, Broeder Paulinus Smits en Broeder Urbanus van Dam⁵⁴

⁴⁸ *Eigen Reeks VIII, 1936*, pp. 82-83.

⁴⁹ *Eigen Reeks VIII, 1936*, p. 9.

Broeder Marinus Zijsveld:

geboren in Zwolle 05.01.1915; geprofest in Heer 19.03.1934; gestorven in Nijmegen 06.08.1988

Was werkzaam in Frans Canada 1961-1973.

Broeder Constantinus Denis:

geboren 07.07.1915; geprofest 19.03.1935 (ontbreken gegevens).

⁵⁰ P. G. Ram scj, *Via Rips naar Warnsveld*, in *Honderd Jaar S.C.J.*, pp. 61-62.

⁵¹ Werd opgericht 15 februari 1939. Cf. *50-jaar Rips*, p.37.

⁵² *Geschiedenis van de Nederlandse Provincie*, Annalen S.C.J. Ned. Pov. Nr.152, 1961, p. 106.

In september 1938 werden militairen opgeroepen vanwege mobilisatie, voor grenstroepen. Enkele honderden soldaten werden ingekwartierd in de Rips. Zij voerden druk uit om elektrisch licht te hebben. Spoedig werden de voorbereidingen getroffen. Cf. *50-jaar Rips*, p. 36-37.

⁵³ *Bij het zilveren feest van parochie en klooster De Rips*, Annalen S.C.J. nr. 20, 31 december 1946, p. 302.

⁵⁴ *Elenchus Congregationis Sacerdotum a S. Corde Jesu 1938*, pp. 31-46.

Broeder Urbanus van Dam:

geboren in Amsterdam 05.06.1913; geprofest in Heer 19.03.1936; gestorven in Jyväskylä, Finland, 02.11.1976. Was werkzaam in Finland 1953-1976.

Op 30 juli 1939 werd Pater A. Bellemakers scj uit de Rips priester gewijd en deed op 30 juli hier zijn eerste H. Mis. Hij was de vierde neomist uit de parochie.

2.- Het Rectoraat De Twist.

Eigen Reeks III, van 1932 geeft de volgende gegevens over dit zelfde jaar:

H. Mis op alle zondagen en feestdagen, op elke maandag en zaterdag. Als ook dan catechismus door de rector, anders op school. De R.K. parochie school heeft 3 leerkrachten.

Aantal parochianen: 409; communicanten boven het 7^e schooljaar: 252; communicerende kinderen: 64; niet communicerende kinderen: 93; heilige communies: 17.500; doopsels in 1931: 16 en in 1932: 21; huwelijken 1931: 4 en in 1932: 1; sterfgevallen 1931: 3 en in 1932: 2; heilig vormsel 1931: 44.⁵⁵

Het jaar 1933.

Het Rectoraat groeide, het aantal parochianen nam gestaag toe. En hoe langer hoe meer werd de wens geuit, dat de Rector ook bij zijn kudde zou komen wonen. Aan een vestiging van de Congregatie te De Twist kon echter nog niet gedacht worden zolang het Rectoraat niet aan ons was toevertrouwd. De onderhandelingen daaromtrent verliepen zeer vlot en bij decreet van 9 april 1933 bepaalde Mgr. A. F. Diepen dat het Rectoraat van het H. Hart van Jezus te De Twist met ingang van 17 april werd toevertrouwd aan de Congregatie van de Priesters van het H. Hart van Jezus. Tegelijk werd het territorium van het Rectoraat afgescheiden van de parochie Oploo en ingedeeld bij de parochie Rips. Hierdoor kwam het Rectoraat ook tot een ander dekenaat te horen: eerst was het dekenaat Boxmeer, nu Helmond.⁵⁶

Dit Rectoraat wat een samenvatting is van stukjes uit verschillende gemeenten, heeft niet minder dan 4 burgemeesters. Het aantal inwoners, wat door deze ongunstige periode voor de boeren zeer wordt tegen gehouden, is toch met een 40 tal in de laatste twee jaar aangegroeid, zodat op dit ogenblik het Rectoraat rond 450 parochianen telt. Er stierven 2 kleine kinderen. De school die enige jaren geleden is omgezet in bijzonder onderwijs, heeft 3 leerkrachten met 76 schoolgaande kinderen, welk getal in de toekomst nog sterk zal toenemen. De kinderen, volgens de indeling van hun klas, ontvangen catechismusonderricht van de Rector, nl. Zondags van 2-3 uur, zaterdags van 9-11 uur en 's maandags van 9-9.30 uur. In het afgelopen jaar deden 13 kinderen hun eerste communie en 10 hun plechtige communie; 20 doopsels werden toegediend; 1 huwelijk gesloten. Het aantal communies wat bij het bericht van het vorig jaar foutief is uitgekomen, want dat bedroeg 19.000, is dit jaar wederom met 500 gestegen, wat voorzeker geen klein aantal is, als men bedenkt dat er doorgaans slechts 3 dagen in de week de H. Mis wordt gelezen.

Ook door roepingen is dit Rectoraad rijkelijk gezegend. In de loop van de laatste 6 jaren gingen naar het klooster: 4 broeders en 7 zusters, terwijl 2 studenten hun studies maken in Bergen op Zoom. Ook dit jaar vertrekt wederom een meisje naar Moerdijk. Het godsdienstig leven bloeit dan ook zichtbaar in dit Rectoraat. Afschafte feestdagen bestaan hier niet en bij de viering van de eerste vrijdag zijn de heilige communies als op zondag. Een Broederschap van de H. Familie en een Mariacongregatie zou zeker ook nog erg nuttig kunnen zijn, maar komt tijd, komt raad.

⁵⁵ *Eigen Reeks III*, 1932, pp. 50-51. Enkele van deze gegevens worden verbeterd in het overzicht van 1933.

⁵⁶ *Bij het zilveren feest van het Rectoraat*, Annalen S.C.J. Ned. Prov. nr. 29, 1947, p. 1947.

De gemeente Sambeek heeft dit Rectoraat de middelen verschaft om voor de Rector een vaste woonplaats te kunnen bouwen, waarmee begonnen gaat worden in 1934.⁵⁷

Het jaar 1934.

Wat het godsdienstig leven betreft, dit kan zeer bevredigend genoemd worden. Ook de missiegeest is zeer levendig. Er bestaat hier een bloeiende missienaakring met veel donateurs, alsook een missietoneelclub voor meisjes, die hun opbrengst uitsluitend besteden aan de missie. Ook bestaat er een toneelclub voor jongens en mannen onder leiding van de kerk. In het afgelopen jaar is er ook een R.K. voetbalclub opgericht, maar de levensvatbaarheid hiervan staat nog niet geheel vast.

In het verloop van vorig jaar werd een oproep gedaan aan mannen en jongelingen, alsook tot de meisjes om respectievelijk te komen tot de oprichting van een Broederschap van de H. Familie en een Congregatie van Maria. Verblijvend mag genoemd worden, dat zich alle meisjes zonder uitzondering aanstonds opgaven als lid van de Congregatie, als ook alle jongens en mannen als toekomstige leden van de H. Familie. In de loop van dit jaar (1935) zal hieraan verder worden doorgewerkt.

Het aantal parochianen bedraagt nu 502. Er zijn 317 communicanten en 120 niet communicerende kinderen. De bijzondere school telt 7 klassen in drie afdelingen met een totaal van 79 leerlingen: 45 jongens en 34 meisjes. Er waren 19 doopsels en 7 sterfgevallen (5 volwassenen en 2 kinderen); verder 3 huwelijken, 41 vormelingen, 10 eerste communies.⁵⁸

Zo was er in het kerkdorp De Twist al veel tot stand gekomen, maar toch was De Twist niet uit zijn isolement verlost. Twaalf jaar lang had men uitgezien naar een harde weg. Er waren veel vergaderingen in Sambeek en in Vierlingsbeek, maar toen de Provincie 50% subsidie gaf, was de kogel door de kerk en nam het gemeentebestuur van Sambeek het besluit om een harde weg aan te leggen vanaf de weg Oploo-Overloon naar De Twist. De raad van Vierlingsbeek besloot dat gedeelte wat onder haar gemeente viel voor hun rekening te nemen. Het weggedeelte vanaf de kerk naar de grens zou op gemeenschappelijke kosten uitgevoerd worden. Op 1 oktober 1934 had de plechtige opening plaats door de commissaris van de Koningin, waarvan de voorbereidingen werden getroffen door de Heer van Haandel.⁵⁹

Het jaar 1935.

Volgens *Eigen Reeks VIII*, 1936, is het jaar 1935 zeer zeker een gezegend jaar geweest. Immers De Twist kreeg een eigen rectoraatshuis. Op 15 februari gingen Pater van Asseldonk en Br. Stanislaus Kloosterman, als zodanig benoemd,⁶⁰ van de Rips gezakt en gepakt naar De Twist, om het grote feest van 17 februari te gaan voorbereiden. Op die dag kwam Pater H. Finke, Provinciaal,⁶¹ het nieuwe rectoraat inzegenen, als ook de bijzondere

⁵⁷ *Eigen Reeks V*, 1934, pp. 59-60.

⁵⁸ *Eigen Reeks VII*, 1935, p. 89.

⁵⁹ *50 jaar Westerbeek*, pp. 12-13.

⁶⁰ Broeder Stanislaus Koosterman:

geboren in Diemen 06.02.1887; geprofest in Asten 15.10.190, gestorven in Asten 11.07.1971.

⁶¹ Henricus Finke:

geboren in Amsterdam 14.06.1890; geprofest in Asten 23.09.1911;

priester gewijd in Liesbosch 08.07.1917; gestorven in Haarlem 04.10.1967.

Was missieprocurator 1920-1933 en provinciale overste 1933-1936.

school plechtig toewijden aan het H. Hart van Jezus. Het was een grootse plechtigheid, waarmee de hele parochie meeleeftde. Sommige oudere paters waren overgekomen om aan deze plechtigheid de nodige luister bij te zetten.⁶²

Op 20 maart kwam Br. Bernardinus Commandeur⁶³, juist geprofest, als tuinman naar De Twist. Op 14 mei werd Br. Stanislaus overgeplaatst naar Liesbosch en in diens plaats kreeg Br. Laurentius Vink⁶⁴ zijn benoeming als koster, portier en huisbewaarder van De Twist. Op 9 september werd pater Richters benoemd als assistent van de Rector.⁶⁵

Statistiek:

Parochianen 544, communicanten 321, doopsels 23, sterfgevallen 1, huwelijken 2.

Niet communicerende kinderen 146, heilige communies 25.800, schoolkinderen 85.

Aantal kooosterroepingen: 14: 2 fraters⁶⁶, 4 broeders en 8 zusters.

Bovendien zijn allen in het Rectoraat lid van de heilige Kindsheid.⁶⁷

De jaren 1936-1940.

Met ingang van 15 augustus 1937 werd P. van Asseldonk als Rector opgevolgd door P. H. Heuvels.⁶⁸

In het 15 jarig rectoraat van Pater van Asseldonk was veel tot stand gekomen. We noemden reeds de omzetting van de openbare school in een bijzondere R.K. school en overgang van het Rectoraat aan de Congregatie. Reeds in 1923 werd een parochiale leesbibliothek opgericht, die veel aftrek heeft vooral in de wintermaanden. Vermeldingswaardig is het groot aantal roepingen voortgekomen uit dit Rectoraat. Ook ijverde hij voor een harde weg die in oktober 1934 tot stand is gekomen, zo als we reeds zagen.⁶⁹ Het was niet gemakkelijk voor Pater Heuvels om Pater van Asseldonk op te volgen, die zeer geliefd was. Maar langzamerhand kreeg ook hij de sympathie van de mensen. Er werden verschillende verenigingen opgericht: de Jonge Boerenstand, de Boerenbond etc.⁷⁰

⁶² Volgens Annalen 10 september 1947 gebeurde dit op zaterdag 23 februari (p. 106).

⁶³ Broeder Bernardinus Commandeur:

geboren in Obdam 18.07.1908; geprofest in Heer 19.03.1935; gestorven in Asten 21.04.2003.

⁶⁴ Broeder Laurentius Vink:

geboren in Haarlemmerliede 31.08.1887; geprofest in Asten 16.07.1911; gestorven in Roelofarendsveen 20.06.1961. Was werkzaam in Zweden: 1912-1917 en in Finland 1921-1930.

⁶⁵ Gerardus Richters:

geboren in Schiedam 16.06.1867; geprofest in Sittard 13.09.1892;

priester gewijd in Luxemburg, Luxemburg 10.08.1896; gestorven in Dongen 01.04.1948.

Was missionaris in Noord Brasilië 1896-1907.

⁶⁶ Het gaat hier over de fraters novicen in Asten: Martinus Giesbers en Joannes van Kempen, beiden geprofest 08.09.1937.

⁶⁷ *Eigen Reeks VIII*, 1935, pp. 83-84.

⁶⁸ Hermanus Heuvels:

geboren in Noord-Deurningen 18.01.1885; geprofest in Sittard 22.09.1906;

priester gewijd in Leuven, België, 14.07.1912; overleden in Tilburg 22.01. 1973.

Was provinciaal econoom van de Nederlandse Provincie 1913-1935.

⁶⁹ *Bij het zilveren feest van het Rectoraat Westerbeek*, Annalen S.C.J. Ned. Prov. nr. 29, 1947, p. 106.

⁷⁰ *50 jaar Westerbeek*, p. 16.

De *Elenchus* van 1938 geeft aan dat in dit jaar in het Rectoraat De Twist werkzaam waren de Broeders Lambertus Blikman en Josephus Bosch.⁷¹ Broeder Bernardinus Commandeur was in 1937 verplaatst naar het noviciaat in Asten.

3.- Het Rectoraat Elsendorp (eertijds “De Dompt”).

Pater Rossaert had opdracht het Rectoraat verder uit te bouwen en in de naaste toekomst een pastorie en mogelijk een nieuwe stenen kerkgebouw te verwezelijken. Hij heeft de omstandigheden wel heel erg tegen gehad. Door de economische crisis kregen de boeren het nog moeilijker dan ze het eerst al hadden en aan fondsvorming voor de nieuwbouw kwam men niet toe. Men was al blij als men de kosten voor de eredienst bij elkaar kreeg. Daar kwam nog bij dat Pater Rossaert in vragen niet zo goed was; geven lag hem veel beter. Hij was door en door goed, maar geen type voor bouwpastoor.⁷²

Toen de Bisschop van 's Hertogenbosch, Mgr. A. Diepen, eens op de pastorie te Rips was bij gelegenheid van een vormreis, gaf hij de wens te kennen het kerkje te “De Dompt” eens te zien: dat was toen pas enige maanden klaar. De Rector mocht meerijden in de auto van de Bisschop. Toen Monseigneur het kerkje en de primitieve woning zag, kon hij een glimlach niet onderdrukken; hij zei: “Wel, wel, Pater, het is net een missiekerkje”. Bij de bezichtiging van het interieur maakte hij de opmerking, dat de zware ijzeren deur van het tabernakel effen geel geverfd was. Hij droeg de Rector op om er een eucharistische voorstelling op te laten aanbrengen en stopte hem tegelijk 25 gulden in handen.

De Bisschop had ook goed gevonden, dat het Allerheiligste in de kerk bewaard bleef, ondanks het feit dat er 5 dagen achtereen geen priester aanwezig was. De bewaking van het Allerheiligste moest echter gewaarborgd zijn; daarmee belastte zich kerkmeester de Heer van de Laar en zijn familie.⁷³

Een statistiek over **1932** geeft het volgende:

In het jaar 1932 zijn 8187 heilige communies uitgereikt en wel alleen op zon en feestdagen, eerste vrijdag van de maand en alle maandagen. De overige dagen van de week werd geen H. Mis gelezen.

Vervolgens zijn er 10 doopsels toegediend, wat de vorige jaren steeds meer geweest is; 11 kinderen hebben hun eerste communie gedaan en 17 kinderen van 13 en 14 jaar hun plechtige communie. Er zijn 3 sterfgevallen geweest. In 1932 waren er 82 kinderen op school. Wat het catechismusonderricht betreft, hebben de kinderen catechismusles 's-maandags en 's- zaterdags van half 9 tot 10 uur en van half 11 tot half 12.

Het Rectoraat telt 317 parochianen. Terwijl de bisschop om de 4 jaren het heilig vormsel komt toedienen, zijn er vorig jaar 65 kinderen van het Rectoraat gevormd.⁷⁴

Jaaroverzicht 1933:

⁷¹ *Elenchus Congregationis Sacerdotum a S. Corde Jesu*, 1938, p. 43.

Br. Lambtrus Blikman:

geboren in Hellendoorn 22.02.1887; geprofest in Asten 08.09.1916; gestorven in Bergen op Zoom 23.04.1953

Br. Joannes Bosch:

geboren in Dinther 18.12.1894; geprofest in Asten 02.02.1922; gestorven in Helmond 11.03.1958.

⁷² *Het gouden dorp*, p. 1-2.

⁷³ *Bij het zilveren feest van het Rectoraat Elsendorp*, Annalen S.C.J. Ned. Prov. nr. 74, p. 313.

⁷⁴ *Eigen Reeks III*, 1933, p. 50.

Het zal 24 februari zeven jaar geleden zijn dat het Rectoraat “De Dompt” plechtig werd ingezegend door Pater Jos. Schulte, toenmaals Provinciaal. Wat de maatschappelijke toestand betreft, is er in de Peel niet veel vooruitgang te bespeuren geweest. Het grootgrondbezit is nog altijd in de kom van het Rectoraat gebleven. Door grondverkaveling zou een bloeiende plattelandsparochie hebben kunnen ontstaan. Het aantal parochianen is sedert 1926 van 164 toch nog gestegen tot 327, van wie 243 communicanten zijn. De school, welke tot nog toe een gemeenteschool is, wordt bezocht door 86 kinderen, van welke er 7 protestant zijn. De 3 leerkrachten zijn katholiek.

Er zijn 8253 heilige communies uitgereikt. Vervolgens zijn er 2 huwelijken gesloten en 18 doopsels toegediend. In de Paastijd hebben 6 kinderen van 7 jaar hun eerste communie gedaan en 12 kinderen, die de school verlaten hebben, hun plechtige communie.⁷⁵

Jaaroverzicht 1934:

In 1934 is het eucharistisch leven vooruitgegaan, want er zijn 300 communies meer uitgereikt dan in 1933, zodat het aantal tot 8527 gestegen is. Er werden 15 doopsels toegediend, 5 huwelijken ingezegend. Het Rectoraat telt thans 325 parochianen, van wie 257 communicanten zijn. Er stierven 2 kinderen en 1 volwassene.⁷⁶

Jaaroverzicht 1935:

Het Rectoraat telde op 31 december 1935 413 parochianen,⁷⁷ waarvan 249 hun plechtige communie hebben gedaan, terwijl 57 kinderen reeds hun eerste communie deden. Er werden in 1935 19 doopsels toegediend, 8820 communies uitgereikt, 2 huwelijken ingezegend en er deden zich 4 sterfgevallen voor (3 kinderen en 1 volwassene).

Ook in Elsendorp doen zich de nadelige gevolgen van de crisis gevoelen. Veel huisgezinnen zitten er werkelijk hard voor.

In augustus werd Pater Rossaert, die vanaf februari 1927 Rector te Elsendorp was, overgeplaatst naar het Juvenaat te Lanaeken, België, en werd in zijn plaats vanaf 1 september benoemd Pater Busscher,⁷⁸ tot dan toe Rector te Maastricht. Het was voor hem een grote overgang: van de massale koepelkerk te Maastricht naar het houten noodkerkje met 90 zitplaatsen in Elsendorp. Pater Rossaert, zijn opofferende arbeid en zijn blijmoedige opgewektheid blijven in dankbare herinnering van zijn parochianen!

In Elsendorp bestond reeds een openbare school met 3 leerkrachten en 93 leerlingen, waaronder 6 protestantse kinderen. De eerste taak, die Pater Busscher zich wilde opleggen, was de openbare school om te zetten in een katholieke. De aanvraag bij het gemeentebestuur te Gemert was reeds geschied en bij het schrijven van dit verslag werd de omzetting eenstemmig door de gemeenteraad aangenomen. Verdere stappen worden gedaan om bij de aanvang van het nieuwe schooljaar de katholieke school te kunnen openen. Voor

⁷⁵ *Eigen Reeks V*, 1934, pp. 58-59.

⁷⁶ *Eigen Reeks VI*, 1935, pp. 89-90.

⁷⁷ Moet vermoedelijk 341 zijn.

⁷⁸ Albertus Busscher:

geboren in Steenwijk 05.05. 1886; geprofest in Asten 23.09. 1909;

priester gewijd in Bergen op Zoom 25.07.1914; gestorven in Reek 25.04.1960.

Was Rector in Maastricht 1929-1935.

de totstandkoming van de nieuwe kerk ter vervanging van het houten noodkerkje wordt gewerkt. De parochianen van Elsendorp dragen ieder naar vermogen bij.⁷⁹

Het jaar 1936:

Dit was een voornaam jaar voor het Rectoraat. Op de eerste plaats omdat in dit jaar een grondverkaveling van 200 ha. plaats vond. Er zijn toen heel wat besprekingen gevoerd in het kleine kamertje van de Rector achter de kerk. Gelukkig liep alles goed af en werden verschillende katholieke boeren eigenaar van de verkochte parcelen. Nieuwe boerderijen konden nu worden gebouwd. Ten gevolge van de verkaveling dreigde het kerkje te klein te worden. Omdat Rector Busscher wel inzag dat nieuwbouw voorlopig nog een mooie droom was, besloot hij zijbeuken aan het kerkje te laten bouwen. De tekening hiervoor werd gratis gemaakt door architect Schinkel uit Sittard. Antoon Buuts voerde het werk uit. Dat gebeurde in mei 1937. Daardoor werd het aantal zitplaatsen gebracht van 90 op 150. Om een definitieve kerk te kunnen bouwen moesten gelden bijeengebracht worden. Met verloop van enkele Pastoors uit de omgeving nam P. Busscher de bedelstaf ter hand; dit bracht echter niet voldoende op om aan kapitaalvorming te kunnen denken. Hij kwam toen met het idee om van Elsendorp een bedevaatsplaats van St. Christoffel te maken en er een Broederschap van St. Christoffel op te richten. Bij gelegenheid van een audiëntie bij Mgr. Diepen op 11 december 1935 bracht hij dit plan ter sprake. De Bisschop vond het in beginsel goed. Er werd contact gezocht met de Algemeen Directeur van de Aartsbroederschap van St. Christoffel te St. Christophle-Le-Jajolet in Frankrijk en alles verliep zo vlot, dat reeds bij bisschoppelijk Decreet van 5 februari 1936 de Broederschap "Voor Veilig Verkeer" met als zetel Elsendorp werd opgericht. Kort te voren was er een nieuw groot beeld van St. Christoffel in de kerk geplaatst; de plaatselijke bladen hadden gezorgd voor bekendmaking en op de dag van de inzegening waren al een 40 auto's en motoren aanwezig. Sindsdien wordt elk jaar op de zondag onder het octaaf van St. Christoffel het patroonsfeest van de Broederschap "Voor Veilig Verkeer" luisterrijk gevierd.⁸⁰

Het jaar 1937.

Zoals we gezien hebben had de Rector in 1935 klaar gekregen dat de openbare school omgezet werd in een bijzondere R.K. school. Maar het duurde nog tot de zomer van 1937 voor het zover was. De Heer W. Iven werd benoemd tot hoofd der school. Op 6 september 1937 werd de katholieke school feestelijk geopend in tegenwoordigheid van Burgemeester en Wethouders van Gemert, de H.E. Heer Goorts, Bisschoppelijk Inspecteur, de Heer Coenen, Rijksinspecteur en vele genodigden. Vanwege een plechtige eerste H. Mis van Pater G. Mezenberg op de vorige dag was het gehele dorp nog in feesttooi en dat verhoogde de feestvreugde bij de opening van een eigen school.⁸¹

Op 25 oktober 1937 werd op initiatief van Rector Busscher een afdeling van de R.K.J.B. opgericht. Er gaven zich 27 leden op. Het bestuur werd als volgt samengesteld: J. Hoeymaekers, voorzitter, G. v. de Berg, secretaris, penningmeester P. Janssen, en verder

⁷⁹ *Eigen Reeks VIII*, 1936, pp. 84-85; *Bij het zilveren feest van het Rectoraat Elsendorp*, Annalen nr. 74, 31 december 1951, p. 313.

⁸⁰ *Bij het zilveren feest van het Rectoraat Elsendorp*, Annalen nr. 74, 31 december 1951, pp. 313-314; *Het gouden dorp*, p. 2.

⁸¹ *Bij het zilveren feest van het Rectoraat Elsendorp*, Annalen nr. 74, 31 december 1951, p. 314.

M. Haegens en M. v. de Wijst, geestelijk adviseur Rector Busscher en technisch adviseur adv. W. Iven.⁸²

Op 28 november 1937 betrokken de Rector en Broeder Cornelis Kockelhorn een voorlopige pastorie: een bescheiden huisje, niet te ver van de kerk gelegen voor fl. 2,50 per week.⁸³

Eind 1937 bedroeg het aantal parochianen nog geen 500.

Het jaar 1938.

In het voorjaar van 1938 maakte architect Schinkel in opdracht van het kerkbestuur een tekening voor een nieuw te bouwen pastorie. Op 7 mei van dit zelfde jaar schonk de gemeente Gemert de grond voor kerk en pastorie, dat ze eerst zelf had aangekocht.

Burgemeester van Gemert was toen de Heer P. Phaf. Er was echter aan de schenking een voorwaarde verbonden, namelijk dat binnen 5 jaar begonnen moest worden met de bouw van de kerk. Wegens de oorlog kon dat echter niet doorgaan en werd de termijn verlengd.

Op 23 december van 1938 werd de nieuwe pastorie in gebruik genomen.

Een andere wens van Rector en gelovigen was: Zusters in Elsendorp te krijgen. Zij zouden zich onmiddellijk kunnen belasten met een bewaarschool en een naaischool, alsook met wijkverpleging. Via een advertentie in *Roomse Aankondiging*, waarop de Rector schreef, kwam men in contact met de Zusters van de Heilige Geest, wier Moederhuis in Koblenz gevestigd was. Tot dan toe hadden die Zusters in Nederland slechts één klooster, en wel in Vaals.

Op 29 juni kwam de Algemene Overste, haar Assistente en Zuster Modualda, Overste van Vaals, een bezoek brengen aan Elsendorp. Al spoedig was de zaak beklonken. De Bisschop van 's Hertogenbosch gaf verlof en op 6 januari 1939 kwamen de eerste twee zusters zich in Elsendorp vestigen. Ze namen voorlopig haar intrek in het huisje dat tot december 1938 als pastorie had gediend. Het waren de zusters Chantal en Radegundis.

Op 31 juli 1938 werd voor het eerst een "St. Christoffel-Sterrit" naar Elsendorp gehouden. Later heeft men dat nog enkele keren gedaan. Geleidelijk aan groeide ook de Broederschap "Voor Veilig Verkeer".

Op 8 december 1938 werd de Maria Congregatie opgericht; alle meisjes van boven de 16 jaar traden toe als lid. Uit deze Congregatie is later de Maria Garde gegroeid.

Eind 1938 begon men ook met een afdeling van het Wit Gele Kuis. Alle huisgezinnen, ook de niet katholieken gaven zich op.

Het jaar 1939.

In dit jaar gaven de zusters architect Schinkel de opdracht een ontwerp te maken voor een klooster en dit werd nog het zelfde jaar aanbesteed: begin september 1939 ging de eerste spade in de grond. Half mei 1940 konden de zusters het betrekken.

Ook in 1939 kwamen de wijkverpleging en kraamverpleging in handen van de Zusters, die later ook in de parochies Rips en Handel het zelfde werk gingen doen.

In het voorjaar van 1939 werd het aantal inwoners van Elsendorp plotseling meer dan verdubbeld toen de grenstroepen gemobiliseerd werden en men hier begon met de aanleg van de Peelstellingen. Rector Busscher kreeg s'zondags assistentie, maar op 31 augustus kwam Pater Wagenaar als kapelaan in Elsendorp.⁸⁴

⁸² *Het Gouden Dorp*, p. 2.

⁸³ *Bij het zilveren feest van het Rectoraat Elsendorp*, Annalen, nr. 74, 31 december 1951, p. 315.

⁸⁴ Johannes Wagenaar:

geboren in Medemblik 27.01.1910; geprofest in Asten 09.09.1929;

In dit zelfde jaar kwam er ook een eigen afdeling van de Noord-Brabantse Christen Boerenbond (N.C.B.) in Elsendorp. Maar over de datum zijn er verschillen: sommige documenten spreken van 30 januari, anderen van 30 juli. In het bestuur werden gekozen: Jac. Hubers, voorzitter, H. v. Asdonk, secretaris, en verder de Heren: H. Engelmeers, A. Haegens en A. Kanters, en als geestelijke adviseur Rector Busscher.⁸⁵

Hoofdstuk 5.

De oorlogsjaren 1940-1945.

1.- Parochie Rips.

Toen 10 mei 1940 de oorlog uitbrak werkten op de parochie Pater Smeets en de Broeders Paulinus Smits en Wulfram van Hauwe.⁸⁶

De Rips maakte in mei een en ander mee. Door de ontbranding van de springladingen, die de bomen dwars over de weg deden vallen en zo een belemmering moesten vormen voor de optrekkende Duitse troepen, sneuvelden alle ramen van de kerk en kreeg ook de pastorie en school wat schade. Alle bewoners van de Rips vluchtten naar Bakel, maar konden spoedig naar huis terugkeren.

Het parochiewerk kon in de oorlogsjaren vrij normaal doorgaan. Heel dicht in de buurt kwam een groot kamp, wat tot allerlei doeleinden gediend heeft. Zo waren daar een hele tijd een aantal Chinezen geïnterneerd, die aan de ontginning moesten werken. Op het laatst zijn de Duitsers nog begonnen met de aanleg van een vliegveld tussen Rips en Elsendorp. Ze hebben geen tijd gehad om dat te voltooiën. Af en toe was er in de pastorie inkwartiering.

In het jaar 1941-1942 was er op de pastorie een eigen missie cursus voor vijf Congokandidaten, die vanwege de oorlog niet konden vertrekken en zich hier na hun priesterstudie onder leiding van de Paters Smeets en H. Coolen voor het missiewerk bekwaamden en Kiswahili en Frans studeerden, daarnaast ook eloquentia met praktische oefeningen in de kerk en ze volgden schriftelijk een medische cursus.⁸⁷

In februari 1942 werd Broeder Aurelius Adriaans benoemd voor De Rips.⁸⁸ De Duitse bezetting haalde 8 december de klok uit de toren van de kerk.⁸⁹

In 1943 werd Pater Smeets als Rector van de gemeenschap, maar niet als pastoor, opgevolgd door Pater Busscher, die echter bleef wonen te Elsendorp.⁹⁰

priester gewijd in Nijmegen 14.07.1935; gestorven in Asten 09.05.1993.

⁸⁵ *Bij het zilveren feest van het Rectoraat Elsendorp*, Annalen nr. 74, 31 december 1951, pp. 314-315; *Het Gouden Dorp*, p. 2-3.

⁸⁶ Wulfram van Hauwe:
geboren 12.01.1920, geprofest 08.09. 1938 (Ontbreken gegevens).

⁸⁷ Henricus Coolen:
geboren in Heerlen 14.10.1902; geprofest in Asten 08.09.1922;
priester gewijd in Liesbosch 14.07.1929; gestorven in Maastricht 13.05.1967.
Was Rector in Asten 1942-1945.

Bij het zilveren feest van parochie en klooster De Rips, Annalen S.C.J. nr. 20, 31 dec. 1946, p. 302.

⁸⁸ Broeder Aurelius Adriaans:
geboren in Bladel & Netersel 02.06.1918; geprofest in Heer 19.03.1941; gestorven in Nijmegen 09.04.1985.

⁸⁹ *50-jaar Rips*, p. 39.

⁹⁰ Alle religieuzen s'j van Rips, Westerbeek en Elsendorp vormden samen één religieuze gemeenschap.

Verdreven uit Heer vanwege de bezetting bracht Broeder Rosario van Duin op de Rips zijn laatste levensjaren door.⁹¹ Verder was de Rips een herstellingsoord voor confraters, die wat rust nodig hadden.

De bevrijding kwam op 25 september **1944**, zonder schade! Sindsdien heeft men heel vaak inkwartiering gehad in de pastorie, het zaaltje tussen pastorie en kerk en in de school.

In de winter van 1944 gaf Pater Smeets de catechismuslessen een tijdlang in de keuken van de pastorie. Ook in september 1945 was het zaaltje tussen kerk en pastorie in gebruik door de nederlandse soldaten.

Op 17 oktober **1945** diende Mgr. Mutsaers, Bisschop van Den Bosch het heilig vormsel toe, tevens aan de kinderen van Westerbeek en Elsendorp. In de Rips werd een afdeling van de

R.K. Werkliedenvereniging opgericht, ook een R.K. Voetbalclub (zonder schoenen).⁹²

Enige gegevens per 31 december 1945:

De parochie telt 735 parochianen, 450 communicanten. Op school zijn 167 kinderen (80 jongens en 87 meisjes).

In 1945 werden 50.440 heilige communies uitgereikt. Verder: 25 doopsels, 84 kinderen gevormd, 9 huwelijken, 4 sterfgevallen.

De Broederschap van de H. Familie is verdeeld in 3 secties: afd. mannen met 110 leden, afd. vrouwen met 90 leden; afd. jeugd met 50 leden.

Pauselijke Missiegenootschappen: Voortplanting van het Geloof 265 leden; St.

Petrusliefdewerk 425 leden; H. Kindsheid 300 leden.

Andere verenigingen: Boerenbond; Boerinnenbond; Werkliedenvereniging; Voetbalclub; Toneelvereniging; Handboogschutterij.

Volgens de *Elenchus* van 20 oktober 1945 werkten op die datum in Rips: de Paters Smeets en Johannes van Eijk en de Boeders Aurelius Adriaans en Sixtus van Hagen.⁹³

Deze laatste had als jonge man het tuindersvak geleerd.

2.- Het Rectoraat Westerbeek.

Was het dorp genoemd naar de eerste hoeve “De Twist”, men vond dit geen mooie naam. Van Pater Heuvels kwam dan ook het voorstel om een andere naam te zoeken. Na veel “getwist” in commissies en gemeenteraad werd rond **1940** met meerderheid van stemmen besloten het dorp voortaan Westerbeek te noemen (gelegen ten westen van Vierlingsbeek, Sambeek en Stevensbeek). Het dorp telde toen ongeveer 700 inwoners.

⁹¹ Br. Rosario van Duin:

geboren in Schalkwijk 05.07.1888; geprofest in Asten 23.09.1913; gestorven in Helmond 23.01.1945. Was missionaris in Congo 1919-1930.

⁹² Het was een heroprichting. De R.K.V.V. was reeds opgericht eind 1934. Cf. *50-jaar Rips*, p.35. De heroprichting werd gedaan door Pater van Eijk en kreeg de naam “Fiducia”. Cf. *50-jaar Rips*, p. 40.

⁹³ Johannes van Eijk:

geboren in Mierlo 05.06.1915; geprofest in Asten 08.09.1936;

priester gewijd in Nijmegen 19.07.1942; gestorven in Nijmegen 09.10.2003.

Was missionaris in Congo 1946-1964.

Br. Sixtus van Hagen:

geboren in Rotterdam 22.10.1914; geprofest in Heer 19.03.1938; gestorven in Asten 28.11.1992.

Annalen S.C.J. 1945, nr.1, p. 10; nr. 3, p. 43; nr.5. pp. 60, 67-68, 123; Annalen S.C.J. 1946, nr. 15, p. 216; Annalen S.C.J. 1961, nr. 152, p. 107.

Van de oorlog **1940-1945** heeft Westerbeek niet veel te lijden gehad. In de laatste oorlogsjaren was het een waar toevluchtsoord voor onderduikers, die door de bevolking gastvrij opgenomen werden. Het was een afgelegen dorp zonder grote verkeerswegen, waar de boeren nog altijd voedsel genoeg hadden. De stand van de molenwieken gaf het veilig of onveilig signaal. Om 12 uur 's nachts kwamen de jongens en de mannen naar de kerk, daar las P. Heuvels de Mis, hoorde er biecht en gaf zijn tijdelijke parochianen een preekje mee. Wel heeft Westerbeek angstige dagen gekend tijdens het geweldige offensief in de herfst van **1944** bij Overloon, dat niet zo heel ver van Westerbeek ligt. Door het groot aantal vluchtelingen uit het oorlogsgebied was de bevolking van Westerbeek in die dagen meer dan verdrievoudigd. Enige boerderijen, de kant van Overloon uit gelegen, werden zwaar getroffen, maar het eigenlijke dorp bleef gespaard. Kerk en pastorie liepen maar heel weinig schade op, ofschoon er eens een vliegtuig in de onmiddellijke omgeving brandend naar beneden kwam. De Calvarieberg op het kerkhof werd door een granaat getroffen. Alles bij elkaar is Westerbeek er goed afgekomen.⁹⁴

In **1942** ging het dorp Westerbeek over van de gemeente Sambeek naar de gemeente Oploo. Op 19 juli 1942 werd Pater van Kempen priester gewijd, dat was de eerste priester uit Westerbeek, het was dan ook een groot feest. Twee jaar later Pater Giesbers, ook hij kwam uit Westerbeek. Dat waren dagen van grote vreugde voor Rector Heuvels.⁹⁵

Volgens de *Elenchus* van 1 oktober van **1945** van de Ned. Prov. waren op dit ogenblik werkzaam te Westerbeek de Paters Heuvels en Antonius Sloomans en de Broeders Paschalis Hoogetoom, Lambertus Blikman en Jacobus Oonk die lange tijd ziek was.⁹⁶ Reeds voor de oorlog was er in Westerbeek een grote devotie voor de H. Gerardus Majella. Deze devotie werd erg bevorderd door Pater Heuvels, zoals hij dit ook eertijds in Brouwhuis had gedaan.⁹⁷

In oktober 1945 werd voor het eerst na de oorlog het triduum ter ere van de H. Gerardus gehouden.

3.- Het Rectoraat Elsendorp.

Nadat de nederlandse soldaten in de winter waren overgebracht naar nieuw gebouwde barakken onder Handel, vetrok Pater Wagenaar weer op 18 maart **1940**. Op 1 september werd Pater Rossaert benoemd tot kapelaan in Elsendorp. Hij bleef tot 16 mei 1941. Zijn plaats werd ingenomen door Pater S. van der Lans.⁹⁸ Toen in **1941** het kerkje op nieuw te klein bleek, werd een derde H.Mis op zon en feestdagen ingevoerd.

⁹⁴ *Bij het zilveren feest van het Rectoraat Westerbeek*, Annalen S.C.J. 10 september 1947, p. 107; *50 jaar Westerbeek*, pp. 16-17.

⁹⁵ *50 jaar Westerbeek*, p.16.

⁹⁶ Antonius Sloomans:

geboren in Steenberg 18.04.1881; geprofest in Manage, België, 21.12.1907;
priester gewijd 23.04.1911 in Mechelen, België; gestorven in Zundert 27.06.1956.

Br. Paschalis Hoogetoom:

geboren in Kalverdijk 26.02.1895; geprofest in Heer 19.03. 1928; gestorven in Asten 02.02.1975.

Br. Jacobus Oonk:

geboren in Wierden 24.06.1885; geprofest in Asten 06.01.1916, gestorven in Liesbosch 10.06. 1958.

Cfr. :Annalen nr. 74, 31 december, p. 315.

⁹⁷ Annalen S.C.J. nr.153, 8 november 1961, p. 134.

⁹⁸ Sebastianus van der Lans:

geboren in Den Haag 27.10. 1889; geprofest in Asten 02.10.1910;

priester gewijd in Liesbosch 08.07.1917; gestorven in Westerbeek-Oploo 11.12.1956.

Zoals in Rips moesten ook hier in het begin van de oorlog de mensen geëvacueerd worden, maar konden vlug terugkeren. Gelukkig heeft Elsendorp het er buitengewoon goed afgebracht. Ook gedurende een razzia die in de onmiddellijke omgeving gehouden werd, waarbij de Rector en zijn assistent gevaar liepen. Tijdens de oorlog lag de ontwikkeling van Elsendorp stil. Er werden enkele noodwoningen gebouwd, maar de bouw van een nieuwe kerk kwam niet ter sprake. De bevrijding kwam voor Elsendorp 26 september **1944**. In de namiddag trokken de Tommies het dorp binnen.

De Duitsers waren om strijd te leveren teruggetrokken tot aan de Maas en Overloon-Venraay, maar het zou nog tot 5 mei 1945 duren eer ze zich overgaven. In de maanden oktober en november van 1944 kwamen er veel evacuees naar Elsendorp uit de gebieden waar de strijd toen plaats vond.

Doordat in Nederland zoveel woningen, boerderijen en andere gebouwen vernield waren, was het te begrijpen dat de beschikbare bouwmaterialen in de eerste plaats gebruikt werden om voor de daklozen woningen te bouwen. Rector Busscher zag dan ook wel in dat er de eerste jaren niets kon komen van de bouw van een nieuwe kerk in Elsendorp en zette zich daarom extra in voor de uitbouw van het verenigingsleven in zijn parochie.

Op 10 september **1945** werd de R.K. Boerinnenbond opgericht. Dit gebeurde op initiatief van Rector Busscher in café Buuts.

In het bestuur werden gekozen: Mevr. Vloet-Weemen, voorzitter, Juf. Riek Reynen secretaresse, met als andere leden van het bestuur: Mevr. Ponjé-de Groot en Juf. Ana Jansen. Rector Busscher werd tot geestelijk adviseur aangesteld.⁹⁹ Een Broederschap van de H. Familie, met een afdeling voor mannen en vrouwen was 8 februari reeds tot stand gekomen.¹⁰⁰

Overzicht van het Rectoraat op 31 december 1945:

Er waren 672 parochianen, waarvan 518 communicanten. Op school zijn 157 kinderen (68 jongens en 89 meisjes).

Godsdienstige verenigingen: H. Familie voor de mannen, H. Familie voor de vrouwen, kleine H. Familie voor de jongens, Maria Congregatie voor de meisjes.

Andere verenigingen: R.K. Boerenbond, waarvan bijna alle boeren lid zijn; R.K. Jonge Boerenstand. In 1945 werd opgericht de R.K. Voetbalclub, met als onderafdeling de R.K. Toneelvereniging, die in de winter 1945-1946 twee zeer druk bezochte uitvoeringen gaf. In september 1945 werd de R.K. Boerinnenbond opgericht.

De Zusters hebben een bewaarschool (35 kinderen) en geven een naaicursus. Tot de vereniging van het Wit Gele Kruis, eveneens een werkring van de Zusters, traden 132 huisgezinnen toe.

De Broederschap Voor Veilig Verkeer telde eind december 1945 reeds 1450 leden.¹⁰¹

Volgens de *Elenchus* van 1 oktober 1945 van de Ned. Prov. waren op die datum in Elsendorp de Broeders Hermanus Kockx en Aloysius Indrisi¹⁰²

Hoofdstuk 6

⁹⁹ *Het Gouden Dorp*, pp. 2-3, Annalen S.C.J. nr. 74, 31 dec. 1951, p. 315.

¹⁰⁰ Annalen S.C.J. nr. 74, 31 december 1951, p. 315.

¹⁰¹ Annalen S.C.J. nr. 15, 19 augustus 1946, p. 217.

¹⁰² Br. Hermanus Kockx:

geboren in Oudenbosch 23.11.1913; geprofest in Heer 19.03.1932; gestorven in Banneux, België, 05.10.1992.

Br. Aloysius Indrisi:

geboren in Amsterdam 19.12.1891; geprofest in Asten 23.09.1914; gestorven in Boekel 12.04. 1950.

De jaren 1946-1950.

1.- Parochie Rips.

Op 1 juli 1946 werd Pater Vereijken tot pastoor van de Rips benoemd en 5 juli geïnstaleerd.¹⁰³ Pater Smeets werd verplaatst naar Lanaken, België. Broeder Paulinus Smits vertrok 18 september naar de missie in Belgisch Congo.¹⁰⁴

Op 22 september vond de opening plaats van het nieuwe sportterrein, gelegen midden in de bossen aan de weg van Rips naar Elsendorp. Er waren verschillende autoriteiten bij tegenwoordig, o.a. Burgemeester en Wethouders van Bakel. De fanfare St. Caecilia luisterde de plechtigheid op. Na de officiële opening en inzegening van het terrein en een speech van de Pastoor en de Burgemeester volgde de eerste voetbalwedstrijd van de club "Fiducia" van de Rips tegen Rijckevooort, die door de Rips werd verloren met 2-1. Het oude voetbalveld achter de pastorie dient nu als oefenterrein en wordt gebruikt voor de korfbalclub, waarvoor onder de dames van veel animo is.

Een H. Missie, voorbereid door een novenaar, werd van 11-20 oktober geprekeerd door de PP. J. v. d. Sangen en C. Evers (dit was de derde H. Missie in de afgelopen 25 jaar).¹⁰⁵ De opkomst was uitstekend. De Mariahulde op zaterdagavond en de grote sluitingsplechtigheid in de open lucht maakten een onvergetelijke indruk.

Op 8 december van dit jaar vierde de parochie haar zilveren feest. De Provinciaal P. G. Raaymakers¹⁰⁶ droeg de plechtige H. Mis van dankbaarheid op met assistentie van Pastoor Vereijken en de Paters Rossaert en A. Bellemakers. Het zangkoor van de parochie voerde onder leiding van Broeder Aurelius op verdienstelijke wijze een meerstemmige Mis uit. De feestpreek werd gehouden door Pater C. Evers.

Om half twee was er een receptie, waaraan de hele parochie deelnam. De voorzitter van het feestcomité, de Heer Eg. Bellemakers, bood aan de pastoor de feestgave van de parochie aan: een heel mooi bedrag, dat dienen zou voor een nieuw jeugdhuis. Verder werd het woord gevoerd door de Burgemeester van Bakel, door Ir. van Lonkhuyzen, de Heer Joh. Bellemakers, Dr. Houtzagers, Pater Provinciaal en tot slot door de Pastoor.

Vervolgens was er een plechtig Lof met Te Deum en de dag werd besloten met een toneelstuk "Wat niet sterven kon" van Gielen, gespeeld door de toneelvereniging van de Rips.

¹⁰³ Marianus Vereijken:

geboren in Aarle-Rixtel 31.03.1898; geprofeest in Asten 08.09.1921;
priester gewijd in Liesbosch 17.07.1927; gestorven in Beek en Donk 08.12.1971.
Was Rector in Amsterdam 1940-1946.

Cfr. : *Geschiedenis van de Nederlandse Provincie*, Annalen nr. 152, 1961, p. 107; Annalen S.C.J. nr. 14, 12 juli 1946, p. 193; nr. 15, 19 augustus 1946, p. 209.

¹⁰⁴ *50-jaar Rips*, p.40.

¹⁰⁵ Joannes van der Sangen:

geboren in Oerle 29.12.1887; geprofeest in Asten 23.09.1909;
priester gewijd in Liesbosch 04.07.1915; gestorven 24.06.1961.
Was missionaris in Indonesië 1927-1961 en Regionale Overste 1940-1949.
Cornelis Evers:

geboren in Amsterdam 02.02.1909; geprofeest in Asten 09.09.1929;
priester gewijd in Nijmegen 19.07.1936; gestorven in Geldrop 16.12.1991.

¹⁰⁶ G. Raaymakers:

geboren in Tilburg 01.09.1906; geprofeest in Asten 08.09.1926;
priester gewijd in Nijmegen 16.07.1933; gestorven in Nijmegen 24.02.1988.
Was Provinciaal van de Ned. Prov. 1941-1947.

Buiten de reeds genoemde gasten en verschillende confraters werden de feestelijkheden bijgewoond door Burgemeester en Wethouders van Bakel, de Burgemeester van Oploo, de oud-Burgemeester van Deurne en de Pastoors van Bakel en Milheeze.¹⁰⁷

Overzicht 1946:

Het aantal parochianen passeerde de 800. In 1946 deden 24 kinderen hun eerste communie en 15 hun plechtige communie. Er werden 6 huwelijken ingezegend. Dit aantal zou zeker groter geweest zijn, als er maar woongelegenheden was: nog steeds wonen verschillende gezinnen in kippenhokken, die noch tegen koude, noch tegen warmte voldoende beschutting geven. Er werden 30 kinderen gedoopt; het aantal sterfgevallen bedroeg 7, waarvan 3 kinderen.

Naast de afdeling van de Boerenbond bestaat nu ook een Jonge Boerenstand en een Tuinbouwclub. De Boerinnenbond heeft een korfbalclub. De arbeiders hebben hun Katholiek Werkliedenverbond: een kern daaruit is de Credo-Pugnoclub, die om de 14 dagen een ontwikkelingsavond heeft. De voetbalclub "Fiducia" geniet een ongekeerde belangstelling.¹⁰⁸

In maart 1946 kwam naar de Rips Pater Johannes Wagenaar om na een zware operatie van zijn ziekte aan te sterken.¹⁰⁹

Het jaar 1947.

De strenge winter 1946-1947 maakte het vooral voor de oudere mensen onmogelijk om naar de kerk te gaan vanwege de onbegaanbare wegen.

Op 3 februari werd het zilveren feest gevierd van de school. Meester Hertzog was eveneens 25 jaar hoofd. De schoolkinderen voerden een kleine operette op; de oudleerlingen gaven een zeer verdienstelijke zangavond afgewisseld door een toneelstukje van Godfried Bomans.

Op Palmzondag werd het Passiespel "Terug naar Gethsemanie" van Gabriël Smit zeer goed vertolkt voor een dankbaar publiek. Op Beloken Pasen werd het toneelseizoen besloten door een toneelstuk van de voetbalclub.

Zo wordt getracht om de mensen in hun eigen dorp hun vermaak en ontspanning te doen vinden en ze op die manier af te houden van het stadsvermaak.

Op de nationale feestdag werd er voor de oorlogsslachtoffers een godsdienstige herdenking gehouden. In de omgeving vindt men verspreid nog menig graf van een soldaat.¹¹⁰

Aan de grote tocht van afdelingen van de H. Familie naar Hoey (België), waar Belletable¹¹¹ begraven ligt, namen op 27 juli 23 mannen uit de Rips deel onder leiding van de Pastoor. De bedevaart van de parochie in Augustus naar O.L.Vrouw in 't Zand te Roermond telde 130 deelnemers.

Op 19 september werd weer begonnen met de school voor late roepingen; men had 4 studenten. De meeste lessen werden gegeven door P. Rossaert, ook P. Vereijken en P. Wagenaar gaven enkele klassen.

Overzicht van de parochie, jaar 1947:

¹⁰⁷ *Bij het zilveren feest van parochie en klooster De Rips*, Annalen S.C.J. nr. 20, 31 december 1946. p. 303.

¹⁰⁸ Annalen S.C.J. nr. 26, 29 mei 1947, p. 76.

¹⁰⁹ Johannes Wagenaar:

geboren in Medenblik 27.01.1910; geprofest in Asten 09.09.1929;

priester gewijd in Nijmegen 14.07.1935; gestorven in Asten 09.05.1993.

¹¹⁰ Annalen S.C.J. nr. 26, 29 mei 1947, p. 76-77.

¹¹¹ Henri Belletable, stichtte de Broederschap van de H. Familie in Luik in 1844.

18 kinderen deden hun eerste communie, 12 hun plechtige; het aantal heilige communies bedroeg 52.260; 32 doopsels; 8 huwelijken; 4 sterfgevallen. Door 14 mannen werd een gesloten retraite gevolgd. In december werd het Wit Gele Kruis opgericht: 113 gezinnen werden lid. Er werd ook een moedercursus gegeven.

Op toneelgebied heerste een grote activiteit: achtereenvolgens traden op het jongerenkoor-toneel, de toneelclub van de voetbalclub en de toneelclub van de boerinnenbond.

Het jongenskoortje, dat vorig jaar opgericht werd en onder leiding staat van Broeder Aurelius, floreert goed en heeft al enkele keren een meerstemmige Mis ten gehore gebracht. Sinds enkele maanden dient het zaaltje tussen kerk en pastorie op de zondagmiddagen tot patronaat voor de schoolvrije mannelijke jeugd; 's avonds voor de grotere jongens.¹¹²

Het jaar 1948.

Op 14 januari werd, gecombineerd met de maandelijks theologische conferentie, het twaalf en half jarig priesterfeest gevierd van P. Wagenaar.

In februari werd door een aalmoezenier uit Indonesië, een Pater Capucijn, een causerie gegeven. Ook het Tweede Kamerlid, H. v. d. Zanden, kwam een spreekbeurt houden. Door de Pastoor en zijn assistent werden enkele sociale cursussen gegeven aan de leden van het Werkliedenverbond en van de Jonge Boerenstand.

De lijdensmeditaties werden dit jaar gegeven door P. Wagenaar.¹¹³

Volgens de personeelstaat van de Nederlandse Provincie van 1 oktober 1948 waren in de parochie Rips de PP. Vereijken, van Asseldonk, Rossaert en Wagenaar en de Broeders Sixtus van Hagen en Aurelius Adriaans. Er waren twee studenten in de school voor late roeping.

Pater van Asseldonk was vanwege ziekte op 9 september van het Rectoraat Brouwhuis naar de Rips verplaatst. Hij stierf daar reeds op 19 oktober van het zelfde jaar. De Annalen van 20 december 1948 plaatste een lang en goed "In Memoriam" over zijn persoonlijkheid. We lezen: *Hij slaagde er in het godsdienstig leven hoog op te voeren. Als bewijs daarvoor mag hier naar voren gebracht worden dat op Zondag en Maandag, de twee enigste dagen dat er een H. Mis was, zo ongeveer driekwart van de parochianen te communie ging. En een ander markant feit is: dat hij in die 15 jaar (in Westerbeek) niet minder dan 18 klooster en priesterroeping uit zijn rectoraat heeft zien voorkomen.*

Zelf muzikaal aangelegd wist hij een goed zangkoor te vormen. Ook kerkelijke feesten zette hij veel luister bij. Zo is bekend, dat hij ieder jaar opnieuw zelf met veel toewijding en zorg de kerststal opbouwde. Ook op het gebied van toneel en zangavonden heeft hij zijn parochianen gegeven, wat in de beperkte plaatselijke omstandigheden mogelijk was.

Kortom: hij wist de geestelijke en stoffelijke behoeften van zijn mensen goed aan te voelen en heeft daarin naar best vermogen voorzien.¹¹⁴

Het jaar 1949.

De statistiek over 1949 deelt mee, dat er 880 parochianen zijn, waarvan 688 boven de eerste communie. Er werden 36 doopsels toegediend, 58.000 heilige communies uitgereikt, 7 huwelijken gesloten; en er waren 3 sterfgevallen (2 volwassenen en 1 kind).

¹¹² Annalen S.C.J. nr. 37, 18 maart 1948, p. 236.

¹¹³ Annalen S.C.J. nr. 37, 18 maart 1948, p. 236.

¹¹⁴ *In Memoriam Pater Servatius van Asseldonk*, Annalen S.C.J. nr. 43, 20 december 1948, pp. 321-322.

Het jaarverslag vermeldt verder nog, dat op 3 april 1949 door 20 kinderen de doopbeloften vernieuwd werden; en dat 14 kinderen op 26 mei hun eerste communie gedaan hebben. Op 1 april werd de kekelijke fanfare Concordia opgericht met 22 werkende leden en Br. Aurelius als Directeur. Onder zijn leiding is de fanfare al meermalen naar buiten opgetreden. Nog in de loop van 1949 groeide het aantal actieve leden tot 29. En dat de parochianen zeer ingenomen zijn met hun eigen fanfare blijkt wel uit het feit, dat op slechts enkele gezinnen na allen donateur geworden zijn.

Op Hemelvaartsdag hebben de reidansclub van de Boerinnenbond en de gymnastiekclub van de Jonge Boerenstand deelgenomen aan een sportdag te Zeilberg-Deurne. Zowel de meisjes als de jongens kwamen met meerdere prijzen thuis.

In combinatie met Brouwhuis¹¹⁵, Westerbeek en Elsendorp werd op 24 augustus de jaarlijkse processie-bedevaart naar Roermond gehouden.

Van 7 tot 11 september heeft een Pater Redemptorist een triduum gegeven aan de leden van de H. Familie, afdeling mannen; 22 nieuwe leden hebben hun opdracht gedaan.

Van 26 tot 30 oktober preekte P. Sloekers¹¹⁶ een triduum voor de gehele parochie als voorbereiding op het feest van Christus Koning. Op die dag werd de toewijding aan het H. Hart vernieuwd.

In het winterprogram van de K.A.B. en van de Jonge Boerenstand werd een sociale cursus ingelast. De toneelclub van de jongens en die van de meisjes hebben elk een uitvoering gegeven.

Uit eigen huis valt nog te vermelden, dat het jaar 1948-1949 geen erg rijk jaar is geweest voor late roepingen; bij de aanvang waren er twee studenten: één ging naar het noviciaat in Asten, de ander naar huis. In september 1949 werd het nieuwe schooljaar met slechts één kandidaat begonnen.¹¹⁷

2.- Het Rectoraat Westerbeek.

Het jaar 1946.

Westerbeek telde per 1 januari 1946: 596 parochianen, waarvan 498 communicanten. Op school zijn 142 kinderen (76 jongens en 66 meisjes). In de kerk wordt nu iedere maand één zondag de volkszang in praktijk gebracht.

De Broederschap van de H. Familie bestaat uit 3 groepen: a) voor mannen en jongens, b) voor vrouwen en meisjes, c) een kleine H. Familie voor jongens en meisjes van 15 tot 17 jaar. De eerste twee groepen zijn elk onderverdeeld in vijf afdelingen: het kleden van armen, bijstand in het huisgezin, eucharistische sectie, retraiteclub, bezoek van zieken.

Verdere verenigingen: Boerenbond; Jonge Boerenstand; Boerinnenbond (deze twee laatste verenigingen voeren met succes een actie voor de dagelijkse bijwoning van de H. Mis); Toneelclub voor jongens; idem voor meisjes; Gymnastiekclub; Missienaakring. De K.A. is in het begin stadium.¹¹⁸

¹¹⁵ Het Rectoraat Brouwhuis O.L. Vr. Middelaars van alle genaden was opgericht 5 december 1927 en behoorde ook tot de Priesters van het H. Hart. Cfr: Annalen S.C.J. nr. 63, 15 december 1950.

¹¹⁶ Henricus Sloekers:

geboren in Wouw 29.08.1904; geprofest in Asten 08.09.1924;
priester gewijd in Nijmegen 19.07.1931; gestorven in Gouda 19.12.1955.
Was Rector in Dordrecht 1949-1955.

¹¹⁷ Annalen S.C.J. nr. 61, 28 november 1950, pp. 103-104.

¹¹⁸ Annalen S.C.J. nr. 15, 19 augustus 1946, pp. 216-217.

Het jaar 1947.

Begin september werd P. Sloomans verplaatst naar Zundert en Pater v. de. Lans van Elsendorp naar Westerbeek.

Alle aandacht van dit jaar gaat uit naar het zilveren feest van het 25 jarig bestaan van het Rectoraat en kerk op zondag 21 september 1947.

Het feest werd ingezet met een algemene heilige communie van alle parochianen; vanaf 6 uur waren er doorlopend Heilige Missen. Om 10 uur droeg Pater L. Leblanc,¹¹⁹ Provinciaal, de plechtige Hoogmis op, daarbij geassisteerd door P. G. Raaymakers en de Paters Giesbers en van Kempen, twee priesterzonen van het Rectoraat. De feestpreek werd gehouden door P. Th. van de Peet. Tegenover de kerk was een grote tent opgericht en hierin werd na de plechtige Hoogmis een zeer druk bezochte receptie gehouden. Ook waren aanwezig: Pater van Asseldonk, eerste Rector van Westerbeek, de pastoors van Milheeze en Bakel en verschillende Paters uit de buurthuizen; van de burgerlijke autoriteiten dienen genoemd te worden: Burgemeester Goossens van Oploo, Burgemeester Jans van Vierlingsbeek en oud-Burgemeester Stevens van de voormalige gemeente Sambeek. Velen voerden het woord, zowel van de kerkelijke als van de wereldlijke autoriteiten, die allen door P. Heuvels in zijn slotwoord bedankt werden. Tussen de bedrijven door speelde de nog maar kort geleden opgerichte Fanfare "St. Gerardus" enige vrolijke marsen. Na een brabantse koffietafel voor de genodigden werd om twee uur een plechtig Lof gehouden tot besluit van de kerkelijke viering.

Om 7 uur begon de opvoering van het toneelstuk "De vier Jaargetijden" van Antoon Coolen.

De volgende dag was het nog feest in het dorp en 's avonds werd nog eens "De vier Jaargetijden" opgevoerd, waarbij nu ook veel belangstellenden uit de omliggende dorpen aanwezig waren.¹²⁰

Dit jaar werden bij gelegenheid van het zilveren feest twee kapelletjes aan de kerk gebouwd: het ene als doopkapel, het andere als St. Gerarduskapel. Want de devotie tot deze heilige is erg groot in Westerbeek en in de maand oktober, op het feest van St. Gerardus en gedurende het octaaf, is er een grote toeloop van volk.¹²¹

Als bijzonderheid van dit jaar valt te vermelden, dat er voor het eerst na de oorlog weer een bedevaart vanuit Twente naar Westerbeek gekomen is.

In het najaar kwam P. Sloekers naar Westerbeek en preekte 's zondags onder alle heilige Missen over het werk van eerherstel aan het H. Hart (het A.R.T.=Adveniat Regnum Tuum). In de loop van de dag werden inschrijfkarten uitgedeeld en in de eerst volgende vergaderingen van de Broederschap van de H. Familie werd het onderwerp nog eens besproken. Het resultaat was dat vele parochianen zich als lid opgaven.¹²²

De jaren 1948-1949.

¹¹⁹ L. Leblanc:

geboren in Helmond 30.12.1906; geprofest in Asten 08.09.1926; priester gewijd in Nijmegen 15.07.1932; gestorven in Asten 20.08.1981. Was Provinciaal 1947-1953.

¹²⁰ Annalen S.C.J. nr. 38, 26 mei 1948, pp. 253-254.

¹²¹ Annalen S.C.J. nr. 29, 10 september 1947, p. 107.

¹²² Het A.R.T. was een Broederschap van de Congregatie van de Priesters van het H. Hart met als doel eerherstel te brengen aan het H. Hart van Jezus. Annalen S.C.J. nr. 38, 26 mei 1948, p. 254.

Over deze jaren hebben we heel weinig gegevens. Het Rectoraat had per 31 december 1949 596 parochianen, waarvan 496 boven de eerste communie. Er werden in 1949 14 doopsels toegediend, 41.500 heilige communies uitgereikt en 3 huwelijken gesloten. Er stierven 2 volwassenen.¹²³

3.- Het Rectoraat Elsendorp.

Het jaar 1946.

Op zondag 28 juli werd het jaarlijkse feest van de Broederschap St. Christoffel gevierd. Vooral 's middags bij de plechtige processie was het zeer druk: naar schatting zijn er ongeveer 300 auto's en motoren geweest. Er werden bijna 150 nieuwe leden ingeschreven.¹²⁴

Van 26 oktober tot 3 november werd een Missie gepreekt door de Paters J. v. d. Sangen en J. Smeehuijzen¹²⁵. Vooral in die dagen bleek weer eens, dat het kerkje veel te klein is. De grote avond oefening werd dan ook iedere dag tweemaal gehouden.

Wat bij de Rips al gezegd is over de strenge winter en over woningnood geldt ook voor Elsendorp: het koude weer en de onbegaanbare wegen waren een beletsel voor het verenigingsleven en het bijwonen van de vergaderingen.

Een van de onderwijzers verliet in Oktober de school en bood bij die gelegenheid aan de kinderen een goochelmiddag aan. De kinderen van Elsendorp hadden nog nooit een goochelaar bezig gezien. Zoals op veel plaatsen moest ook de school van Elsendorp meerdere weken gesloten worden wegens kolengebrek.¹²⁶

Het jaar 1947.

Het Rectoraat Elsendorp telde op 31 december 1947 ruim 700 parochianen. Er werden 24 doopsels toegediend. Zeven sterfgevallen deden zich voor. Vier huwelijken werden gesloten. Het getal heilige communies bedroeg 4500. De R.K. lagere school werd bezocht door 169 leerlingen en de bewaarschool door ruim 40 kinderen.¹²⁷

Met de vastenavond-dagen was het zo koud en waren de wegen zo slecht dat de viering van de nationale feestdag afgelast werd. Maar het veertig-urengebed is mooi verlopen en ondanks kou en slechte wegen was er steeds een voldoende aantal aanbidders in de kerk aanwezig.

Het aantal kinderen – Elsendorp telt veel grote gezinnen – neemt nog steeds toe, zodat ook de school te klein wordt en uitgebreid zal moeten worden.

Ook in Elsendorp bestaat het probleem voor de jonge boeren: er is niet aan grond te komen om een eigen bedrijf te stichten. Zo wordt dus ook in de Peel al gesproken over het emigratie vraagstuk.¹²⁸

¹²³ Annalen S.C.J. nr.61, 28 november 1950, p. 105.

¹²⁴ Annalen S.C.J. nr.15, 19 augustus 1946, p. 217.

¹²⁵ Jacobus Smeehuijzen:

geboren in Róterdam 11.12.1900; geprofest in Asten 08.09.1923;

priester gewijd 20.07. 1930 in Liesbosch; gestorven in Liesbosch 31.07.1965.

¹²⁶ Annalen S.C.J. nr. 26, 29 mei 1947, p. 77.

¹²⁷ Annalen S.C.J. nr. 43, 20 december 1948, p. 333.

¹²⁸ Annalen S.C.J. nr. 26, 29 mei 1947, p. 77.

De emigratie van velen naar Canada, Australié en Nieuw-Zeeland was toevertrouwd aan P. Vereijken in de Rips: cf. SCJ-Contact september 2004, nr.153, pp. 12-14.

Op 9 september vertrok Pater v. d. Lans uit Elsendorp. Hij was gedurende 6 ½ jaar in de parochie werkzaam geweest als kapelaan en werd nu overgeplaatst naar Westerbeek. Zijn plaats in Elsendorp werd ingenomen door Pater C. van Dijk.¹²⁹

In oktober 1947 kwam P. Sloekers onder de zondagse Missen propaganda maken voor het Apostolaat van Eerherstel. Velen gaven zich op als lid van “Adveniat Regnum Tuum” (Laat komen Uw Rijk). Dat de woorden van P. Sloekers een goede uitwerking hebben gehad blijkt uit de viering van de Eerste Vrijdag van de maand. Men was zelfs genoodzaakt om ’s morgens om zes uur en half zeven de heilige communie apart uit te reiken.¹³⁰

Volgens de *Elenchus* van de Nederlandse Provincie van 19 maart 1947 werkte op die datum

in Elsendorp Broeder Ephraëm Diemeer.¹³¹

Het Jaar 1948.

We citeren uit Annalen S.C.J. van december 1948:

“Op 1 mei werd de K.A.B. opgericht. Bij deze gelegenheid werd het woord gevoerd door de Heer M. v. d. Pol, districtsbestuurder van de K.A.B. Achttien werklieden lieten zich als lid inschrijven. Op een volgende vergadering trad als spreker op de Heer Vriends, voorzitter van de bond van Den Bosch. Pater van Dijk werd benoemd tot geestelijk adviseur.

De katholieke Kiesvereniging werd nieuw leven ingeblazen. Als sprekers werden door het bestuur uitgenodigd de Heren Dr. van Bergen uit Aarle-Rixtel en van der Zaanden, lid van de Tweede Kamer.

In de maand juni diende Mgr. Mutsaerts de Rips het heilig vormsel toe aan de kinderen van de parochie en de rectoraten van Westerbeek en Elsendorp. De grootste groep, 69 kinderen van Elsendorp, begaven zich in een vrachtwagen op weg om dit sacrament te ontvangen.

Op 1 september verlieten 25 kinderen de school om naar de nieuw opgerichte school in Wanroy te gaan. De laatste tijd was de school in Elsendorp overbevolkt, omdat men slechts beschikt over een school met drie lokalen en het vierde lokaal is ondergebracht in de naaischool van het Zustersklooster. Indien het getal schoolgaande kinderen nog meer zou toenemen, zouden we genoodzaakt zijn een vijfde leerkracht aan te stellen; er is echter geen lokaal ter beschikking. Het is dus een uitkomst voor de school in Elsendorp dat de kinderen uit de parochie Wanroy naar de nieuwe school gaan.

Pater C. van Dijk richtte in oktober een Christoffel-groep op voor de jongens die de school hebben verlaten en voor de meisjes een Genoveva-gilde.

De Zusters in Elsendorp beoefenen met toewijding hun taak. Alle huisgezinnen, waaronder ook andersdenkenden, zijn lid van het Wit Gele Kruis. Een aantal meisjes bezoekt de naaischool van de Zusters, terwijl van de bewaarschool flink gebruik wordt gemaakt.

De bevolking te Elsendorp neemt gestadig toe door nieuwe huisgezinnen, die zich hier komen vestigen. Woningnood heerst ook hier. Enige jonge gezinnen zagen zich

¹²⁹ *Het Gouden Dorp*, p. 3.

Cornelis van Dijk:

geboren in Schiedam 31.01.1912; geprofest in Asten 08.09. 1933; priester gewijd 16.07.1939; gestorven in Nijmegen 15.04.1981.

¹³⁰ *Annalen S.C.J.* nr. 43, 20 december 1948, p. 334.

¹³¹ Broeder Ephraëm Diemeer:

geboren 22.09.1921; geprofest 19.03.1940. (Ontbreken gegevens).

genoodzaakt in een kippenhok hun intrek te nemen. Andere gezinnen hebben zich gevestigd in houten oostenrijkse woningen, die hier gebouwd zijn.

We zijn de gemeente Gemert dankbaar voor de totstandkoming van de verharde weg, die loopt van Elsendorp langs de kerk tot de grens van de gemeente. Nu staat op het program de verbetering en verbreding van de weg, die leidt naar de Rips.

Het staat goed met de ontsluiting van de Peel. Na een drukke correspondentie gevoerd te hebben met de B.B.A. en de N.V. Vitesse om te komen tot een autobusverbinding Gemert-St. Anthonis-Boxmeer, hebben we gunstig bericht van Vitesse ontvangen, dat de concessie voor bovengenoemd traject zal aangevraagd worden.

Met de voorziening van electriciteit wil het nog niet vlotten. Bij ons laatste bezoek aan de P.N.E.M. deelde de directie ons mede: "We hebben geen materiaal. De kabelfabrieken leveren niet". Voorlopig zullen de inwoners van Elsendorp zich moeten behelpen met een petroleumlampje en butagas.

Gedurende de wintermaanden werden door de toneelclub van de R.K. Voetbalvereniging twee uitvoeringen gegeven. Ook de toneelclub van de R.K. Boerinnenbond trad twee maal op.

Het is dit jaar 12 ½ jaar geleden dat de devotie tot St. Christoffel in de kerk van Elsendorp werd ingevoerd, het beeld van St. Christoffel in de kerk werd geplaatst en de Broederschap Voor Veilig Verkeer werd opgericht. Vóór de oorlog bedroeg het aantal leden 600. Thans hebben zich 2400 leden laten inschrijven.

Zoals andere jaren werd het feest van St. Christoffel op 25 juli ook dit jaar plechtig gevierd. Niettegenstaande alle moeite die werd gedaan om van de Verkeersinspectie te Den Bosch vergunning te verkrijgen om op zondag Elsendorp per auto of motor te bezoeken, waren wij er niet ingeslaagd om ontheffing van het zondagsrijverbod te verkrijgen. Daarom werd op zaterdag 24 juli reeds om 5 uur een plechtig Lof in de open lucht gehouden. Na het Lof werden een 200 auto's en motoren gezegend. Op zondag 25 juli bleven veel automobilisten en motorrijders thuis uit vrees voor een bekeuring. De plechtige Hoogmis werd eveneens in de open lucht gehouden en om half drie Lof en processie. Alles had een keurig verloop dankzij de medewerking van de Paters uit de Rips en Helmond en de verzorging van de kerkelijke gezangen onder leiding van Br. Ephraëm, die jammer genoeg op 9 augustus werd overgeplaatst".¹³²

Het jaar 1949.

Op 2 februari werd Pater C. van Dijk verplaatst naar Maastricht. In zijn plaats werd benoemd Pater J. de Vreede.¹³³

Per 31 december 1949 bedroeg het aantal parochianen 734, waarvan 584 boven de eerste communie.

Er werden 28 doopsels toegediend, 6 huwelijken gesloten en 46.900 communies uitgereikt. Er stierven 2 volwassenen en 1 kind.¹³⁴

Hoofdstuk 7.

¹³² Annalen S.C.J. nr.43, 20 december 1948, pp. 333-334.

¹³³ Johannes de Vreede:

geboren in Hof van Delft 22.08.1915; geprofest 08.09.1936; priester gewijd in Nijmegen 19.07.1942; gestorven 12.01. 2003.

¹³⁴ Annalen S.C.J. nr.55, 29 april 1950, p. 28.

De jaren 1950-55.

1.- Parochie Rips.

Volgens de Elenchus van 30 april **1950** waren in de parochie werkzaam de Paters Vereijken en Rossaert en de Broeders Aurelius Adriaans en Sixtus v. Hagen.

In september werd P. Franciscus Reuser van Amsterdam verplaatst naar de Rips en 4 kandidaten, die allen al enige vooropleiding gehad hadden, begonnen de cursus voor late roepingen.¹³⁵

Pater Vereijken was met cursussen begonnen voor de meeste bevolkingsgroepen. Dat vroeg om een parochiehuis voor clubs en cursussen. In 1950 kregen de plannen vaste vorm; de parochianen sloegen zelf de handen aan het werk en op 8 december van dit zelfde jaar kon het parochiehuis in gebruik genomen worden. Deze plechtigheid werd bijgewoond door Burgemeester en Wethouders van Bakel, Pastoor Sanders van Bakel en tal van andere autoriteiten.

De fanfare Concordia, die juist op die zelfde dag een vaandel gekregen had, zorgde voor de muzikale opluistering zowel van de stoet die zich naar het nieuwe parochiehuis begaf, als van de verdere plechtigheden.

Nadat Pastoor Vereijken de inzegening van het nieuwe gebouw verricht had, nam de locoburgemeester van Bakel het woord. Hij vertelde een en ander over de gemeentelijke medewerking in de oprichting van dit gebouw en bood namens de gemeente de som van fl. 1000.- aan als bijdrage in de onkosten.

Een van de oudste pioniers van de Rips, de Heer J. Bellemakers, gepensioneerd opzichter van de Nederlandse Heide Maatschappij, sprak zijn vreugde uit over deze nieuwe uitbloei. Hij wees er op, hoe iets moois bereikt kan worden, wanneer allen samenwerken. Als huldeblijk voor de ijver, die de Pastoor bij de stichting van het parochiehuis aan de dag had gelegd, bood hij namens alle parochianen een radio met pick-up aan.

De Pastoor in zijn dankwoord herinnerde er aan, hoe in 1946, bij het zilveren feest van de parochie door de parochianen als feestgeschenk een bedrag van fl. 5000.- was bijeengebracht als beginkapitaal voor een te bouwen parochiehuis. Bij de opbouw hebben nagenoeg alle mannen van de parochie meegewerkt: de vaklui en de losse arbeiders, de boeren en de middenstanders. Terecht mag daarom gezegd worden, dat dit gebouw het resultaat is van eendrachtige samenwerking en dat de parochianen van de Rips zelf het parochiehuis gebouwd hebben. Bijzondere dank bracht hij aan Jan Franken, de ontwerper van het gebouw en tevens de man, die bij de uitvoering de leiding had.

Een milde gever bood een Mariabeeld aan, te plaatsen vóór het parochiehuis. Want, zo zei hij, het feest van de Onbevleete Ontvangenis van María is voor de Rips een heel bijzondere dag: op 8 december 1921 werd de kerk in gebruik genomen, op 8 december 1950 het parochiehuis.

’s Avonds speelde de toneelclub van de Boerinnenbond het stuk “De Kloof”. In de Helmondse Courant van 9 december verscheen een uitvoerig artikel met foto van de inwijdingsplechtigheid.

¹³⁵ Annalen S.C.J. nr. 58, 15 september 1950, p. 50; Annalen S.C.J. nr. 61, 28 november 1950, p. 104.

Franciscus Reuser:

geboren in Den Haag 30.12.1912; geprofest in Asten 08.09.1937;

priester gewijd in Nijmegen 19.07.1942; gestorven in Carlsruhe, Canada, 29.12.1969.

Was missionaris in Argentinië-Uruguay 1946-1950; in Canada 1951-1969.

Het nieuwe parochiehuis is 30 meter lang en 9 meter breed; het staat tussen de pastorie en het kerkhoflaantje, het voorfront langs de weg en even ver van de weg af als de kerk. Tot één meter boven de grond is het opgebouwd uit steen en van daar af opgetrokken uit hout. Aan de buitenkant heeft het veel weg van een zg. Finse school.

Er is een vast toneel in; daarachter nog een vergaderlokaal van 6 bij 6 meter, welke ruimte eventueel nog bij het toneel getrokken kan worden. Dat vergaderlokaal voorziet in een grote behoefte. Naast het toneel is nog een kleedkamer en een keukentje.

De toneelzaal zelf met het daarin aangebrachte balkon biedt plaats aan ongeveer 300 mensen. In het portaal is een gedenksteen aangebracht, die herinnert aan de inzegening van het gebouw en de eendrachtige samenwerking bij de totstandkoming er van.

Het nieuwe parochiehuis zal niet alleen dienen voor ontspanning, maar ook gebruikt worden voor het geven van sociale cursussen aan de Jonge Boerenstand, naai- en kooklessen voor de Jonge Boerinnen, vergaderingen van de Boerenbond en de Boerinnenbond en van de K.A.B. Verder zullen de reidansclub, de gymnastiekclub, de toneelclubs en de fanfare daar een geschikte gelegenheid vinden voor hun repetities en uitvoeringen.¹³⁶

Het jaar 1951.

Het aantal parochianen bedroeg op het eind van 1951 in totaal 875, waarvan 675 boven de eerste communie. Er werden 24 kinderen gedoopt, 59.000 communies uitgereikt en 5 huwelijken gesloten. Er stierven 5 kinderen en 1 volwassene.

De parochieschool telt 143 leerlingen.

Twee studenten die te Rips hun aanvullende studies gemaakt hadden, traden in 1951 in het noviciaat. Één van hen was J. Polman uit Amsterdam, die zijn eerste professie deed in Asten 08.09.1952.¹³⁷

Pater Reuser werd benoemd voor Canada, daarom werd Pater H. van de Acker in juni 1951 van Koningslust verplaatst naar de Rips.¹³⁸ Op 15 oktober waren er 3 studenten op de cursus voor late roepingen. Een van hen was Godfried Egelie. Deed zijn eerste kloostergeloften in Asten 08.09.1953.¹³⁹

De jaren 1952-1955.

Over deze jaren zijn er heel weinig gegevens in de dokumenten van de Congregatie van de Priesters van het H. Hart, dat komt omdat Pater G. Raaymakers, die "Annalen S.C.J." verzorgde, 12 januari 1954 in het Generaal Kapittel gekozen werd als Generaal Raadslid en Generaal Secretaris. Bovendien als Provinciaal Raadslid en Provinciaal Secretaris had hij van te voren veel werk gehad met de voorbereiding van het Generaal Kapittel na de dood van Pater G. Govaart, Generaal Overste, op 7 september 1953.

Volgens de personeelstaat van de Nederlandse Provincie van 25 oktober 1952 waren in de Rips de Paters Vereijken, v. d. Acker en Rossaert; verder Broeder Sixtus. Broeder Aurelius

¹³⁶ Annalen S.C.J. nr. 64, 18 december 1950, pp. 152-153.

¹³⁷ Johannes Polman:

geboren in Amsterdam 07.01.1927; geprofeest in Asten 08.09.1952;
priester gewijd in Recife, Brasil, 01.12.1957; gestorven in Recife, Brasil, 02.06.1986.
Was missionaris in Brasilië 1952-1986.

¹³⁸ Annalen S.C.J. nr. 69, 27 juni 1951, p. 226; nr. 70, 26 juli, p. 246.

¹³⁹ Annalen S.C.J. nr. 73, 31 oktober 1951, p. 300.

P. Egelie werd priester gewijd in Nijmegen 20.07.1958.

was in oktober overgeplaatst naar Nijmegen. Er waren ook 4 studenten op de cursus voor late roepingen.¹⁴⁰ Onder hen bevond zich Henk van Zandwijk. Was twee jaar in de Rips en deed zijn eerste geloften in Asten 08.09.1955. Werd priester gewijd in Nijmegen 16.07.1961.

Op 26 juli 1952 stierf Pater H. Smeets. Hij was Pastoor geweest te Rips van 1 juli 1934 tot 1946. Veel zorg besteedde hij aan zijn preken en aan het catechismusonderricht op school. Tot 1937 was er ook nog de cursus voor late roepingen, zodat hij ook nog het leraarsambt vervulde. In het studiejaar 1941-1942 werd de Rips opnieuw studiehuis: 5 toekomstige missionarissen voor Congo, die wegens de oorlog nog niet konden vertrekken ontvingen daar een speciale opleiding en leerden van Pater Smeets de beginselen van het Kiswahili.¹⁴¹

Het personeel op de parochie de Rips op 25 oktober **1953** was het zelfde als vorig jaar. Ook waren er toen 4 studenten voor de cursus van late roepingen.¹⁴² De cursus 1953-1954 schijnt de laatste volledige cursus voor late roepingen geweest te zijn. Werd gevolgd door Henk van Zandwijk, zoals we reeds zagen. Hij was ook de laatste priester van de SCJ, die gestudeerd heeft op de Rips. De andere 3 studenten hebben hun studies opgegeven, wanneer is niet precies te zeggen. Er werd veel gefietst door de studenten. Zo gingen ze per fiets op retraite naar Bergen op Zoom. Ook ging men biechten in Handel bij de Paters Capucijnen.

Eind 1953 had de Rips 955 parochianen, er waren dit jaar 26 doopsels en er werden 60.000 heilige communies uitgereikt.¹⁴³

Op 23 april 1953 stierf Broeder Lambertus Blikman. Was werkzaam geweest op de Rips (1923-1929) en in Westerbeek (1937-1948). In de Rips werkte hij in de tuin en zong op het koor. De avondrecreaties wist hij door zijn grappen en kwinkslagen te veraangename: steeds origineel en nooit scherp. In de Twist beleefde hij de naamsverandering van het rectoraat, dat sedertdien Westerbeek heet. Toen hier een nieuwe fanfare werd opgericht, bewees Broeder Lambertus haar zijn goede diensten bij de eerste repetities. Hij was een goede vriend en helper van Pater Heuvelds, die hij ook al in de jaren 1929-1937 goed geholpen had in het rectoraat Brouwhuis.¹⁴⁴

In september **1954** werd P. C. van Bemmelen van Rotterdam verplaatst naar de Rips.¹⁴⁵ De reden was dat P. Vereijken lange tijd in het ziekenhuis had gelegen en kalm aan moest doen.¹⁴⁶

2.- Het Rectoraat Westerbeek.

Volgens de personeelstaat van de Nederlandse Provincie van 28 oktober **1950** waren in Westerbeek werkzaam de Paters Heuvelds en v.d. Lans. Er was geen broeder in de gemeenschap.¹⁴⁷

¹⁴⁰ Annalen S.C.J. nr. 82, 30 oktober 1952, pp. 433-434; nr. 85, 1 februari 1953, p. 487.

¹⁴¹ Annalen S.C.J. nr. 81, 19 september 1952, p. 429.

¹⁴² Annalen S.C.J. nr. 93, 31 oktober, 1953, p. 120.

¹⁴³ Annalen S.C.J. nr. 98, 17 mei, 1954, p. 203.

¹⁴⁴ Annalen S.C.J. nr. 89, 17 juni 1953, pp. 54-55.

¹⁴⁵ Cornelis van Bemmelen:

geboren 12.01.1923; geprofeest 08.09; priester gewijd 29.02.1948.

Annalen S.C.J. nr. 101, 10 september 1954, p. 243.

¹⁴⁶ Annalen S.C.J. nr. 100, 1 sept. 1954, p. 247.

¹⁴⁷ Annalen S.C.J. nr. 60, 31 oct. 1950, p. 92.

Per 31 december **1951** had het Rectoraat 613 parochianen, waarvan 504 boven de eerste communie. Er werden in dit jaar 13 doopsels toegediend, 42.500 communies uitgereikt en 8 huwelijken gesloten. Er stierven 3 volwassenen. De lagere school met 3 leerkrachten telt 97 kinderen; op de bewaarschool zijn 20 kinderen.

De Broederschap van de H. Familie telt 224 leden: 95 mannen en 129 vrouwen; de kleine H. Familie 48 leden: 28 jongens en 20 meisjes.

De Pauselijke Missiegenootschappen bloeien: de H. Kindsheid heeft 196 leden, de Voortplanting van het Geloof 334 en het Sint Petrus-Liefdewerk 284 leden.

Van de jeugdorganisaties zijn 30 jongens en 65 meisjes lid; de Katholieke Actie telt 18 jongens en meisjes.¹⁴⁸

Op 14 juli **1952** was er feest in het dorp. Rector Heuveld vierde zijn 40 jarig priesterfeest. 's-Morgens bij de plechtige H.Mis werd hij geassisteerd door Pater van Kempen en Pater Giesbers, beiden zonen van de parochie. Mientje Peters en Wim Voesten hielden een samenspraak. Bij de receptie sprak de Heer A. van Lankveld en bood het feestgeschenk aan, een envelop, bestemd voor het orgel en een vijfdelig gouden misstel. De voorzitter van de Boerenbond, de Heer Fr. Claassen, en de voorzitter van de Boerinnenbond, Mevr. Nabuurs-Vloet, spraken bij deze gelegenheid ook een waarderend woord en boden cadeau's aan.

De Vredepeel, Provincie Limburg en ook Bisdom Limburg, wilde een eigen kerk en een eigen school en scheidde zich in 1952 af van Westerbeek.¹⁴⁹

In oktober **1953** kwam Broeder Sylvester van Rotterdam naar Westerbeek.¹⁵⁰ Op het einde van dit jaar waren er 641 parochianen in dit Rectoraat. Er waren 18 doopsels en er werden 32.500 heilige communies uitgereikt.¹⁵¹ Over het jaar **1954** zijn er geen gegevens.

3.- Het Rectoraat Elsendorp.

Het jaar 1950.

Op 24 maart vertrok P. J. de Vreede naar Amsterdam en werd opgevolgd door Pater M. Visser.¹⁵²

In september werd begonnen met een uitbreiding van de school: een nieuw klaslokaal, een spreekkamer en een bergplaats voor boeken.

Begin november werd P. Busscher zo ernstig ziek, dat hij opgenomen moest worden in het ziekenhuis in Gemert. P. Visser, die het rectoraat zolang waarnam, werd daarbij tijdelijk geholpen door P. A. Koens.¹⁵³

¹⁴⁸ Annalen S.C.J. nr. 77, 16 mei 1952, p. 364.

¹⁴⁹ *50 jaar Westerbeek*, p. 17.

¹⁵⁰ Broeder Sylvester Taalman:

geboren in Bergen op Zoom 02.12.1907; geproft in Asten 19.03.1928, gestorven in Asten 21.01.1981.

Annalen S.C.J. nr. 93, 31 oktober 1953, p. 113.

¹⁵¹ Annalen S.C.J. nr. 98, 17 mei 1954, p. 203.

¹⁵² Mattheus Visser:

geboren in Soest 07.02.1914; geproft in Asten 08.09.1938;

priester gewijd in Nijmegen 29.06.1944.

¹⁵³ Adrianus Koens:

geboren in Heikensand 15.06.1917; geproft in Asten 08.09.1938;

priester gewijd in Nijmegen 29.06.1944; gestorven in Ottawa, Canada 13.05.1985.

Was missionaris in Kameroen 1946-1950 en in Canada 1951-1955, 1972-1985.

Per 31 december 1950 bedroeg het aantal parochianen 748, waarvan 603 boven de eerste communie.

In dit jaar werden 18 doopsels toegediend; 22 kinderen deden de eerste communie en 26 de plechtige; er werden 4 huwelijken gesloten. Het aantal heilige communies bedroeg 49.100. Op de katholieke school waren 143 kinderen uit het rectoraat.

De Maria-Congregatie voor meisjes telt 73 leden; de Broederschap van de H. Familie 292 leden (158 mannen en 134 vrouwen).

De Pauselijke Genootschappen tellen: 80 leden van de Voortplanting van het Geloof, 130 leden van de H. Kindsheid, 60 leden van het St. Petrus Liefdewerk.

Het zusterklooster telt 6 zusters, die zich wijden aan ziekenverpleging, bewaarschool en naaischool.

Het rectoraat telt 2 priesterstudenten en 1 zuster-novice.¹⁵⁴

Het jaar 1951.

In februari vroeg en verkreeg Pater Busscher om gezondheidsredenen ontheffing uit zijn ambt. Tot zijn opvolger werd P. L. Henneveld benoemd. Pater Busscher nam zijn intrek bij de Zusters van het Sint Jozefklooster te Reek. Gedurende ruim 15 jaar had hij zich ingezet voor de geestelijke en tijdelijke belangen van zijn parochianen. Het waren moeilijke jaren van crisis, oorlog en wederopbouw.¹⁵⁵

Nadat Pater Henneveld zich ingewerkt had in de parochie, was een van zijn taken de voorbereiding van het zilveren bestaansfeest van het rectoraat. Dit zou gevierd worden op 29 november, maar wegens ziekte van Rector Henneveld moest het feest verzet worden naar 1952.

Per 31 december bedroeg het aantal parochianen 781, waarvan 614 boven de eerste communie. Er werden in 1951 22 doopsels toegediend; 11 kinderen deden de eerste communie en 18 hun plechtige communie; 4 huwelijken werden gesloten. Er stierven 3 volwassenen en 1 kind. Het aantal heilige communies bedroeg 47.350.

Op de katholieke school zijn 126 leerlingen. De Broederschap van de H. Familie telt 164 mannen en 140 vrouwen; de Maria-Congregatie heeft 78 leden. Verder is er de Voortplanting van het Geloof met 83, de H. Kindsheid met 137 en het Sint Petrus Liefdewerk met 66 leden.¹⁵⁶

Het jaar 1952.

Op 24 februari werd op eenvoudige wijze het 25 jarig bestaan van het Rectoraat gevierd. Het hoogtepunt was de plechtige Hoogmis, opgedragen door P. Rossaert, de stichter van het Rectoraat, met assistentie van kapelaan Visser en Pater v. d. Lans.

Er werd een gelukstelegram ontvangen van Z.H. de Paus. Tijdens de receptie bood de Heer Iven het parochiecadeau aan: 3 vaandels en processiegewaden. De Handelse fanfare bracht serenades aan de pastorie en aan kerkmeester H. v. d. Laar, die gedurende 25 jaar lid van het kerkbestuur was.

¹⁵⁴ Annalen S.C.J. nr.69, 27 juni 1951, p. 232; nr. 55, 29 april 1950, p. 6.

¹⁵⁵ Ludovicus Henneveld: geboren in Delft 31.08.1898; geprofest in Asten 08.09.1919; priester gewijd in Liesbosch 19.07.1925; gestorven in Sittard 24.02.1974.

¹⁵⁶ Annalen S.C.J. nr.74, 31 december 1951, p. 316; nr. 81, 19 september 1952, p. 425.

De Broederschap Voor Veilig Verkeer maakte na de oorlog een geweldige ontwikkeling door en in 1952 bij het zilveren jubileum van de parochie telde ze reeds ongeveer 3000 leden.¹⁵⁷

De jaren 1953-1954.

Eind 1953 telde het Rectoraat 818 parochianen. Er werden 27 doopsels toegediend en 49.600 heilige communies uitgereikt.¹⁵⁸

In 1954 werd begonnen met een Orgaan van de Broederschap Voor Veilig Verkeer te Elsendorp: *Christofoor*.

Hoofdstuk 8.

De jaren 1955-1960.

1.- Parochie Rips.

Dit jaar werd er geen cursus meer gegeven voor late roepingen, omdat de omstandigheden hier niet gunstig genoeg waren voor deze tijd. Van de andere kant wilde men de opleiding voor late roepingen op grotere schaal aanpakken.

Toen Pater J. Jansen¹⁵⁹ als Provinciaal op visitatie-reis was in Zuid-Amerika werd hij getroffen door de grote priesternood in deze onmetelijke gebieden. Toen hij dit van nabij had gezien, stond zijn besluit vast: de opleiding van late roepingen moest op grotere schaal worden aangepakt. En zo kwam er na veel onderhandelingen een stichting tot stand in een landhuis in Warnsveld bij Zutphen onder de naam Huize St. Michael. De Congregatie vestigde zich daar 6 april 1956 en in september begon men met 10 leerlingen.¹⁶⁰

Mede daarom vertrok P. Rossaert in oktober **1955** van de Rips naar Helmond. Broeder Sixtus was in september reeds vertrokken naar Bergen op Zoom.¹⁶¹

In maart **1956** kwam Broeder Paschalis Hoogeboom van Bergen op Zoom naar de Rips.¹⁶² En in februari **1957** werd P. v. d. Acker verplaatst naar Westerbeek.¹⁶³ Van de andere kant kwam in september van dit jaar Pater A. Neger van Brouwhuis naar de Rips.¹⁶⁴

P. Vereijken was al enige tijd ziekelijk, daarom werd hij in juli **1959** vervangen door P. v. d. Laarschot.¹⁶⁵ Hij nam 23 augustus onder grote belangstelling afscheid van zijn

¹⁵⁷ *Het Gouden Dorp*, p. 3.

¹⁵⁸ *Annalen S.C.J.* nr. 98, 17 mei 1954, p. 203.

¹⁵⁹ Joannes Jansen:

geboren in Deventer 05.12.1908; geprofest in Asten 09.09.1929,
priester gewijd in Nijmegen 15.07.1934; gestorven in Tilburg 20.06.1983.

Was Rector in Asten (1945-1948) en in Nijmegen (1948-1953); Provinciaal Overste 1953-1959.

¹⁶⁰ *Contact*, nr. 2, 1963 p. 35.

¹⁶¹ *Annalen S.C.J.* nr. 108, 1 september 1955, p. 374; nr. 109, 15 oktober 1955, p. 390.

¹⁶² Broeder Paschalis Hoogeboom:

geboren in Kalverdijk 26.02.1895; geprofest in Heer 19.03.1928; gestorven in Asten 02.02.1975.
Annalen S.C.J. nr. 112, 24 maart 1956, p. 11.

¹⁶³ *Annalen S.C.J.* nr. 120, 1 februari 1957, p. 5.

¹⁶⁴ *Annalen S.C.J.* nr. 125, 10 september 1957, p. 130.

¹⁶⁵ Johannes van de Laarschot:

geboren in Rotterdam 16.07.1892; geprofest in Asten 23.09.1913;
priester gewijd in Liesbosch 26.03.1921; gestorven 12.06.1988.
Was Rector in Maastricht 1953-1959.

parochianen en de nieuwe pastoor werd 30 augustus geïnstaleerd.¹⁶⁶ Pater R. Vroom werd rond die zelfde tijd verplaatst van Helmond naar de Rips.¹⁶⁷

Tot nog toe was de kerk eigendom van de Congregatie, maar werd in 1959 overgedragen aan het bisdom. Dit gebeurde met alle parochies en rectoraten in het Bisdom Den Bosch. Verder werden alle rectoraten veranderd in parochies, zoals Westerbeek en Elsendorp. Ze werden ons toevertrouwd “ad nutum S. Sedis” of wel “plene jure”.¹⁶⁸

In december werd P. Neger verplaatst naar Westerbeek.¹⁶⁹

2.- Het Rectoraat Westerbeek.

In januari **1955** werd Broeder Sylvester verplaatst van Westerbeek naar Amsterdam.¹⁷⁰

Op 1 oktober **1956** ging Pater Heuvels rusten bij de Zusters in het Liefdegesticht te Bladel, zijn opvolger was Pater Henneveld, tot dan toe Rector van het Rectoraat Elsendorp, die op die zelfde dag werd ingehaald en geïnstaleerd.¹⁷¹

Kort daarop, 11 december 1956 stierf Pater v. d. Lans. Hij was een goede assistent in Westerbeek. Terugkomend per fiets samen met Pater Henneveld van 'n St. Nicolaasfeestje in Elsendorp, werd hij kort bij huis onwel. In de pastorie werd hem het sacrament van de zieken toegediend, maar overleed al enkele dagen later. Onder overgrote belangstelling werd hij te Westerbeek begraven.

Ondanks de uitgebreidheid van het rectoraat zag men hem toch iedere dag in de verste hoeken fietsen, weer of geen weer. Het huisbezoek nam een zeer voorname plaats in van zijn dagorde. Sacristie, kerkversiering en de opleiding van misdienaars verzorgde hij tot in de puntjes. In de geestelijke oefeningen was hij altijd present.

Pater van der Lans was een stille mens, die graag zijn pijpje rookte en altijd bereid was om iemand van dienst te zijn.¹⁷²

Op 1 februari **1957** werd Pater van der Lans opgevolgd door P. v. d. Acker.¹⁷³ Enkele maanden later kwam het blijde bericht dat er een nieuwe school gebouwd zou worden in Westerbeek. De nieuwe L.O. – school werd 3 november aanbesteed op het gemeentehuis in St. Anthonis voor de som van f. 98.000.- Architect was de Heer Bouwmans en aannemer J. v. Dijk uit St. Anthonis.

Pater Henneveld wilde graag verwarming in kerk en pastorie en maakte er ook werk van. De firma Tillemans uit Venray kreeg de opdracht. Daags voor Kerstmis **1958** was de aansluiting van de kerk aan de oliestookverwarming een feit.

Op 22 december kwam de bisschoppelijke brief waarin de officiële benoeming stond tot kerkmeesters van Johannes Albers en Petrus Willems.

Met ingang van 20 september 1958 werd Pater R. Lamers¹⁷⁴ benoemd tot pastoor van de parochie St Catharina te Ledeaeker. Daar was een bestaande kerk en behoorde tot het

¹⁶⁶ *Geschiedenis van de Nederlandse Provincie*, Annalen nr. 152, 15 september 1961, p. 107.

¹⁶⁷ Annalen S.C.J, nr. 139, 26 augustus 1959, p. 89.

Rudolphus Vroom:

geboren in Wildervank 29.08.1922; geprofest in Asten 08.09.1943;

priester gewijd in Nijmegen 11.09.1949; gestorven in Nijmegen 27.08.1977.

¹⁶⁸ Annalen S.C.J. nr. 136, 28 februari 1959, p. 19.

¹⁶⁹ Annalen S.C.J. nr. 143, 31 december 1959, p. 168.

¹⁷⁰ Annalen S.C.J. nr. 104, 24 januari 1955, p. 290.

¹⁷¹ *50 jaar Westerbeek*, p. 17; Annalen S.C.J. nr. 116, 10 september 1956, p. 79

¹⁷² Annalen S.C.J. nr. 119, 31 december 1956, p. 141; nr. 127, 31 december 1957, pp. 198-199.

¹⁷³ Annalen S.C.J. nr. 120, 1 februari 1957, p.5.

¹⁷⁴ Robertus Lamers:

dekenaat Boxmeer. Tot heden was het door seculieren bediend. Zolang het “beneplacitum” van de H. Stoel niet ontvangen was, was Pater Lamers nog vicarius oeconomus; daarna pastoor. Voorlopig ging hij wonen in Westerbeek.¹⁷⁵

Weer kwam er een verandering, wat niemand had verwacht: Pater Henneveld ging Westerbeek verlaten. Op 29 augustus 1959 werd hij opgevolgd door Pater Meffert,¹⁷⁶ die deze zelfde dag geïnstaleerd werd door Deken v. Haaren. In december werd Pater v.d. Acker verplaatst naar Asten en kwam Pater Neger van de Rips naar Westerbeek.

De eerste plechtigheid die Pater Meffert te verrichten kreeg, was de inzegening van de nieuwe school op 8 december 1959. Aanwezig waren burgemeester Schampers en echtgenote, Mevr. Op de Coul, inspectrice van het L.O., hoofdinspecteur en inspecteur van het L.O. in het bisdom Den Bosch, nl. Drs. van Gerwen en Pastoor Kerssemakers.¹⁷⁷

3. Het Rectoraat Elsendorp.

Op 9 september 1955 ging Pater Visser Elsendorp verlaten en werd opgevolgd door Pater J. Muller sr.¹⁷⁸

1 Oktober 1956 verliet Pater Henneveld Elsendorp omdat hij verplaatst was naar Westerbeek. Met ingang van dezelfde datum werd Pater Scholte tot rector van Elsendorp benoemd.¹⁷⁹

In 1957 begon Rector Scholte, nadat hij zich ingewerkt had in de problemen van zijn nieuwe parochie met inzet van al zijn talenten te werken aan zijn opdracht: de bouw van een nieuwe kerk in Elsendorp. Er werd in overleg met de gemeente een perceel grond aangewezen, waarop de kerk gebouwd zou moeten worden en de gemeente stelde deze grond gratis ter beschikking. Na veel moeite kreeg Rector Scholte bouwvolume toegewezen en kon men architect Reuser¹⁸⁰ uit Nijmegen opdracht geven tot het maken van een ontwerp. Financieel was het nog niet allemaal rond, maar 10 oktober 1958 werd in zaal Buuts een spoedvergadering gehouden, waar Rector Scholte de moeilijkheden, die er nog

geboren in Bergen op Zoom 02.03.1900; geprofest in Asten 08.09.1925;
priester gewijd in Nijmegen 15.07.1932; gestorven in Nijmegen 06.08.1988.

¹⁷⁵ Annalen S.C.J. nr. 133, 10 september 1958, p. 123.

P. Lamers bleef wonen op Westerbeek tot 1 maart 1959: Annalen S.C.J. nr.136, 28 feb. 1959, p. 11.

¹⁷⁶ Wilhelmus Meffert:

geboren in Hilversum 27.02.1894; geprofest in Asten 10.09.1917;
priester gewijd in Liesbosch 19.04.1924; gestorven in Asten 27.01.1986.

Was Rector in Amsterdam 1946-1949.

¹⁷⁷ 50 jaar Westerbeek, pp.17-18; Annalen S.C.J. nr. 138, 5 mei 1959, p. 89; nr. 143, 31 december 1959, p. 168.

¹⁷⁸ Johannes Muller:

geboren in Amsterdam 16.11.1912; geprofest in Asten 08.09.1936;
priester gewijd in Nijmegen 19.07.1942; gestorven in Leiden 16.10.1994.

Annalen S.C.J. nr. 108, 1 september 1955 p. 373.

¹⁷⁹ Annalen nr. 116, 10 september 1956, pp. 78 en 79.

Joannes Scholte:

geboren in Losser 06.03.1915; geprofest in Asten 08.09.1937;
priester gewijd in Nijmegen 18.07.1943; gestorven in Elsendorp 23.10.1972.

¹⁸⁰ Architect Reuser was een nog tamelijk jonge architect. De nieuwe St. Christoffelkerk zou zijn eerste kerk worden. Bij de bouw schakelde hij met verlof van pastoor Scholte een aantal jonge kunstenaars in, die evenmin als hij over veel ervaring beschikten, maar van wiens kwaliteiten op hun terrein hij overtuigd was. Zo werd de nieuwe kerk een voortreffelijk staaltje van samenwerking tussen een jonge architect en jonge kunstenaars.

waren, met de parochianen zou bespreken, om van hen een bepaald bedrag per jaar gegarandeerd te krijgen.

Op de vergadering was ook Burgemeester de Bekker aanwezig, die het woord vroeg en de aanwezigen in een gloedvolle redevoering opwekte om als één man achter Rector Scholte en zijn bouwplannen te gaan staan. Als het deze keer niet slaagt, aldus de Burgemeester, gaat het bouwvolume verloren en moet men voor een volgende poging weer van de grond af aan beginnen.

Na de rede van de Burgemeester werden er formulieren verstrekt, waarop de aanwezigen een bedrag invulden, dat ze in ieder geval de eerste 5 jaren jaarlijks wilden bijdragen aan de kerk. Het resultaat overtrof de verwachting en zo doende kon Rector Scholte al op zaterdag 6 december overgaan tot de aanbesteding van de nieuwe kerk.

Bij deze aanbesteding was Jos Coopmans uit Deurne de laagste inschrijver en aan hem werd de bouw gegund (f. 231,145.-) Reeds op 5 april 1959 werd de eerste steen gelegd door Deken van Haaren uit Helmond met assistentie van Pater G. Bakker, Provinciaal van de

Priesters van het H. Hart¹⁸¹ en bouwpastoor P. J. Scholte. Eveneens werd het kruis geplant waar later het altaar zou komen. Van de gelegenheid om tegen betaling van f 1.- een steen in te metselen in een van de muren van de kerk werd druk gebruik gemaakt.

Op 29 augustus 1959 werd P. J. Muller sr. verplaatst naar Helmond en werd opgevolgd door P. F. Berkel.¹⁸²

Met ingang van 30 augustus 1958 was Pater J. Belt¹⁸³ benoemd tot Rector van de rectorale hulpkerk St. Jozef te St. Wilbert bij Mill, die behoorde bij het dekenaat Cuyk en 600 parochianen telde. Tot heden werd het kerkje bediend vanuit de parochie te Mill. Pater Belt ging voorlopig wonen in ons klooster te Elsendorp.¹⁸⁴

Hoofdstuk 9.

De jaren 1960-1965.

1.- Parochie Rips.

Op 12 januari 1960 werd er een nieuw klooster opgericht in Mill als “domus filialis” van De Rips.

Gerrit Braks, van de Rips, deed 19 maart zijn eerste professie bij de Priesters van het H. Hart en kreeg de naam van Broeder Gervatius. Later vertrekt hij naar de missie in Indonesië.¹⁸⁵

Volgens de Elenchus van 30 april waren in de Rips werkzaam de PP. van Laarschot en Vroom en Broeder Paschalis. Op 4 december stierf Johan Bellemakers, oprichter en een

¹⁸¹ Gijsbertus Bakker:
geboren 07.11.1910; geprofest 09.08.1938;
priester gewijd 18.07.1943 in Nijmegen; gestorven in Nijmegen 17.05.2005.
Was Provinciaal 1959-1965.

¹⁸² Frederik Berkel:
geboren in Rotterdam 24.03.1920; geprofest in Asten 08.09.1941;
priester gewijd in Nijmegen 20.07.1947; gestorven in Bonn, Duitsland, 03.01.1995.

¹⁸³ Jacobus Belt:
geboren in Delft 22.07.1904; geprofest in Asten 08.09.1927;
priester gewijd in Den Bosch 23.12.1933; gestorven in Wilbertoord 13.02.1976.

¹⁸⁴ Annalen S.C.J. nr.133,10 september 1958, p. 124.

¹⁸⁵ 50-jaar Rips, p. 44.

van de oudste pioniers van de Rips. Pater Vroom publiceerde 10 december over hem een artikel in de Helmondse Courant. *50-jaar Rips* schrijft over hem: *Misschien was hij als mens wel eens hard of streng, maar zeer streng was hij voor zich zelf. Door zijn rotsvast geloof heeft hij toch niet direkt het materialistisch bezit nagejaagd. "Vergeef mij als ik in mijn vurigheid van het leven en de zeer grote moeilijkheden die er steeds kwamen U verkeerd zou hebben behandeld. Dan is dit geweest het pioniersbloed, dat niet tegen de mens, maar voor de mens heeft gestreden en gewerkt om U een vruchtbaar land te geven dat ontworsteld moest worden van het water. Tevens heb ik geestelijke gezondheid altijd op de voorgrond gehouden, omdat dit ook een lichamelijke gezondheid gaf, die iedere mens nodig heeft, ook voor onze nakomelingen, die hopelijk de vruchten mogen plukken". Dit waren de woorden van de Heer J. Bellemakers op zijn laatste levensdagen.*

De priesterwijding van Gerard Strijbosch scj had plaats op 17 juli, een zoon van de fam. G. Strijbosch-van Deursen uit Milheeze. Op 24 juli deed hij zijn eerste H. Mis in Milheeze.

Hij werd 5 september 1931 geboren te Rips op de Vinkenpeel.¹⁸⁶

In september **1961** werd Pater Oosterik benoemd voor de Rips¹⁸⁷ en in oktober werd Pater Vroom verplaatst naar Helmond¹⁸⁸.

In augustus **1962** kwam Pater J. Jansen van Warnsveld, waar hij Rector was geweest naar de Rips¹⁸⁹ en Broeder Paschalis vertrok in oktober naar Sittard. Er kwam geen nieuwe broeder voor terug.¹⁹⁰

Broeder Jacobus Logtens uit de Rips deed op 8 september zijn eeuwige geloften als broeder in het broederhuis van Christus Koning in Helmond.¹⁹¹

Volgens de Elenchus van 30 april **1963** werkten te Rips de PP. van Laarschot, Oosterik en J. Jansen. Pater J. Jansen vertrok echter in september **1964** weer naar Amsterdam.¹⁹²

Op 8 augustus 1964 had de eerste steenlegging plaats van de nieuwe kerk met 350 zitplaatsen. De architect van de nieuwe kerk was Ir. L.C. van der Lee en aannemer Bouwbedrijf Fr. Van Bree uit Someren.¹⁹³

2.- De Parochie Westerbeek.

Op 7 oktober **1960** werd het Rectoraat officieel verheven tot parochie. Volgens het dekreet "zal ze de naam dragen van Parochie van het H. Hart van Jezus, als patroon vereren de H. Willibrordus en behoren tot het Dekenaat Helmond. De geestelijke verzorging van de parochie wordt toevertrouwd aan de Nederlandse Provincie van de Priesters van het H. Hart, zolang daaromtrent door de H. Stoel niets anders wordt beschikt"¹⁹⁴ Als eerste pastoor werd benoemd Pater Meffert en als kapelaan Pater Neger. Tot kerkmeesters:

¹⁸⁶ *50-jaar Rips*, p. 44

¹⁸⁷ Annalen S.C.J, nr. 152, 15 september 1961, p.90.

Antonius Oosterik:

geboren in Saasveld 26.04.1918; geprofest in Asten 08.09.1938;

priester gewijd in Nijmegen 19.07.1944; gestorven in Weerselo 16.11.1984.

¹⁸⁸ Annalen S.C.J. nr. 153, 8 november 1961, p. 119.

¹⁸⁹ Annalen S.C.J. nr. 157, 20 augustus 1962, p. 78.

¹⁹⁰ Annalen S.C.J. nr. 158, 30 oktober 1962, p. 113.

¹⁹¹ *50-jaar Rips*, p. 46.

¹⁹² Annalen S.C.J. nr. 169, 8 september 1964, p. 89.

¹⁹³ Contact, 1965, pp. 229-230.

¹⁹⁴ Annalen S.C.J. nr. 148, 26 november 1960, pp. 122-123.

Johannes Albers, Franciscus van den Boomen, Arnoldus Kerkhof en Petrus Willems. Deken van Haaren installeerde de pastoor en de vier kerkmeesters werden beëdigd.

Ondertussen was de nieuwe school aanbesteed op 23 november 1957 ook klaar gekomen. De oude school werd nu gebruikt voor gymnastiekonderwijs en toneelzaal, dank zij het gemeentebestuur van Oploo, waartoe Westerbeek nu behoorde. 13 Januari **1962** werd het gemeenschapshuis (de nieuwe naam voor de oude school) officieel ingebruik genomen en door het gemeentebestuur aan de parochie overgedragen.¹⁹⁵

Op 13 december 1962 vierde de Boerinnenbond St. Lucia haar 25 jarig jubilé. De jubilerende vereniging telde toen 72 gehuwde leden en 35 ongehuwde. Onder hen waren 23 “zilveren” leden. Het feest werd gevierd met een plechtige H. Mis uit dankbaarheid opgedragen door Pastoor Meffert en geassisteerd door de Paters Heuvels en Neger.¹⁹⁶

In november **1963** werd Pater Neger verplaatst naar Koningslust en kwam Pater Steggink van Ledeacker naar Westerbeek.¹⁹⁷

Pastoor Meffert kreeg in **1964** last met de ogen en moest noodzakelijk geopereerd worden. Het viel hem zwaar zijn ambt als pastoor van Westerbeek daarom te moeten neerleggen. In zijn plaats werd benoemd Pater C. Evers.¹⁹⁸ Ook Pater Steggink verliet Westerbeek en ging naar Heer.¹⁹⁹

Op 28 oktober 1964 werd Pastoor Evers door Pastoor-Deken Kerssemakers geïnstalleerd. Alle pastoors van het dekenaat Boxmeer waren aanwezig en vele confraters. Burgemeester Schampers sprak een welkomswoord bij de grens van de parochie en in de kerk werd het woord gevoerd door de Heer J. Albers en de Heer van Dooren. Bij die gelegenheid hoorde burgemeester Schampers zijn benoeming tot burgemeester van Uden.

In de kerk van Nederland gonsde het toen van vernieuwingen. In december werd ook in Westerbeek voor het eerst de nieuwe liturgie in eigen taal gevierd.²⁰⁰

3. De Parochie Elsendorp.

Te Mill werd 12 januari **1960** een nieuw klooster opgericht. Pater Belt vertrok daarom van Elsendorp naar Mill.²⁰¹

Met ingang van 15 mei 1960 werd door Mgr. W. Mutsaerts het rectoraat te Elsendorp opgeheven en in de plaats daarvan de parochie van de H. Johannes Evangelist opgericht. Tot eerste pastoor werd benoemd Pater J. Scholte sr. Op die zelfde dag vond ook plaats de consecratie van de nieuwe kerk.²⁰² Het valt op dat in het decreet van de oprichting van de nieuwe parochie niet wordt gesproken over St. Christoffel. Er wordt enkel gezegd dat ze als patroon zal vereren de H. Johannes Evangelist.

Deze kerk op de eerste plaats bestemd voor de parochiële zielzorg van Elsendorp heeft tevens een sacrale functie met betrekking tot het moderne verkeer. Jaarlijks komen immers

¹⁹⁵ *50 jaar Westerbeek*, pp.18-20.

¹⁹⁶ Programma bij gelegenheid van het 25 jarig jubilé van de Boerinnenbond te Westerbeek.

¹⁹⁷ *Annalen S.C.J.* nr. 164, 16 november 1963, p. 139.

¹⁹⁸ Cornelis Evers:

geboren in Amsterdam 02.02.1909; geprofest in Asten 09.09.1929;
priester gewijd in Nijmegen 19.07.1936; gestorven in Geldrop 16.12.1991.

¹⁹⁹ *Annalen S.C.J.* nr. 170, 3 november 1964, p. 121.

²⁰⁰ *50 jaar Westerbeek*, p.21.

Nota: Bij schrijven van 20 februari 1964 hadden de bisschoppen van Nederland al officieel toegestaan, dat de lezingen in de eucharistieviering in de volkstaal konden geschieden.

²⁰¹ *Annalen S.C.J.* nr. 144, 12 februari 1960, p. 4.

²⁰² *Annalen S.C.J.* nr. 146, 25 juni 1960, pp. 73-75.

duizenden automobilisten en andere gemotoriseerde weggebruikers ter bedevaart naar Sint Christoffel. Mede daarom is voor deze dorpskerk een van de traditionele vorm ietwat afwijkende moderne conceptie verkozen.

Ook werd bewust de plaats van het altaar ten opzichte van de priester en de gelovigen zo ontworpen, dat allen bij het opdragen van het Heilig Offer in de ware zin “circunstantes” zijn (omstaanders). De doopkapel, van boven verlicht, is – met het oog op de vernieuwde paasliturgie – vóórin ontworpen.²⁰³ Bij gelegenheid van de opening en consecratie van de nieuwe kerk werd hierover een speciale uitgave gepubliceerd als ook over de geschiedenis van het rectoraat en nu parochie Elsendorp onder te titel: *Sint Christoffelkerk*. Daarin lezen we:

“Om 17.30 waren de consecratieplechtigheden. Het voltallige college van B. en W. En de hele Gemertse Raad waren toen in de kerk vertegenwoordigd. Daarnaast vele geestelijken met Pater Hubers, Kruisheer, priesterzoon van de parochie en Frater Haegens, Norbertijn, ook een roeping van Elsendorp, die volgend jaar de priesterwijding hoopt te ontvangen. Zij beiden konden hun kennismaking met de priester die hen gedoopt had, Pater Rossaert, de eerste rector van Elsendorp, hernieuwen, want hij was ook aanwezig. Helaas niet zijn opvolger Pater Busscher, die 25 april jongstleden te Reek gestorven was.

Mgr. Bekkers verrichtte de consecratieplechtigheden met assistentie van deken van Haaren uit Helmond en pastoor J. van den Heuvel uit Gemert. De plechtige gezongen H. Mis werd opgedragen door pastoor J. Scholte, die daarbij geassisteerd werd door Pater G. Bakker, Provinciaal van de Priesters van het H. Hart en oud rector Henneveld. Een kleine schola van Fraters van de H. Geest uit Gemert verzorgde de gezangen.²⁰⁴

In september 1960 werd Pater van den Acker van Asten verplaatst naar Elsendorp, maar zijn aanwezigheid duurde niet lang. Reeds kort daarna ging hij naar het Sint Jozefgesticht te Reek.²⁰⁵ Op 16 september stierf te Helmond Pater Rossaert. Hij had de consecratie van de nieuwe kerk nog kunnen bijwonen.

Op 16 april 1961 werd het zilveren feest gevierd van de Broederschap Voor Veilig Verkeer met aanwezigheid van Mgr. Bekkers, bisschop van 's-Hertogenbosch. Precies 10 uur kwam Monseigneur vanuit de richting Veghel te Gemert aan, alwaar de Scooterclub het ere-escorte vormde naar Elsendorp. Na aankomst was er op het kerkplein een mooie sportdemonstratie door de Jonge Boerenstand van Elsendorp. Pastoor Scholte sprak daarna een welkomswoord. Na die ontvangst kwamen de Jonge Boeren en Boerinnen trots met de produkten aangedragen, die de eigen streek voortbrengt: de eerste vers gestoken asperges, het blanke witlof, de verse eieren en malse haantjes. Hierna gaf de reidansclub nog een demonstratie. Monseigneur sprak een hartelijk woord van dank.

Daarna begon de plechtige Hoogmis met pontificale assistentie en toepasselijke preek door Monseigneur, o.a. “een heer in het verkeer is meer dan iemand, die het leven van anderen niet in gevaar brengt. Hij is een andere Christoffoor, die met behoedzaamheid en respect het leven van de medemens beschermt”. Daarna leidde Monseigneur de aflegging van de Rij-Veilig-Belofte. Tot slot las Monseigneur het volgende telegram voor:

De Heilige Vader wenst de leden van Sint Christoffoor bij hun zilveren feest alle goeds en Gods veilige bescherming in het verkeer en geeft U met het bestuur en alle leden van harte zijn Apostolische Zegen.

²⁰³ Annalen nr. 138, 5 mei 1959, p. 64.

²⁰⁴ Sint Cristoffelkerk, pp. 4-5.

²⁰⁵ Annalen nr. 147, 24 september 1960, p. 92 en 108.

Kardinaal Tardini.

Na deze plechtige kerkelijke viering in een overvolle kerk besteedde de bisschop een podium en zegende alle auto's, motors, bromfietsen, alles bij elkaar een lange plechtigheid en een mooi slot van de viering.²⁰⁶

In Annalen S.C.J. van 15 september 1961 lezen we ook nog iets over het ontstaan van de Broederschap Voor Veilig Verkeer van de hand van de Heer Iven, hoofd van de school van Elsendorp:

Voordat Pater Busscher in Elsendorp kwam was hij zielzorger te Maastricht geweest, waar hij o.a. ook geestelijk adviseur was van de Handelsreizigers-vereniging St. Christoffel. Nu gebeurde het herhaaldelijk dat hij door een van de Maastrichtse handelsreizigers werd opgezocht.

Deze handelsreizigers schijnen rector Busscher op het idee te hebben gebracht om een vereniging voor veilig verkeer op te richten. Zeker is althans dat hij met enkelen van hen naar Frankrijk is gereden, naar Christophe-le-Jaiolet, waar de zetel van de Aartsbroederschap van Sint Christoffel is gevestigd. Mogenlijk heeft ook een auto-ongeluk, dat ongeveer op de zelfde tijd in Elsendorp gebeurde, rector Busscher mede tot de oprichting van de Broederschap geïnspireerd.²⁰⁷

Naar aanleiding van het 25 jarig bestaan van de Broederschap Voor Veilig Verkeer kwam er ook een speciaal nummer uit van het Orgaan van de Broederschap: *Christofoor*.

In juli 1962 kwam Pater A. Rijkers terug uit Congo en vestigde zich in het klooster van Elsendorp.²⁰⁸

Begin 1963 nam de Broederschap een nieuwe naam aan: "Het Apostolaat van de Weg". Dit in verband met een proces van innerlijke groei, waarmee ze bij het moderne leven aansluiting zocht, niet op de wijze van een vlijtig achternalopen, maar met de bedoeling de verkeerssector christelijk te doorlichten, houdingen aan te kweken en maatregelen te bevorderen die het verkeer en verkeersdeelnemers helpen de zuivere richting te kiezen.

Naamsverandering en doelstelling werden in een perscommuniqué bekend gemaakt. We lezen daarin o.a.: "Het probleem van de verkeersonveiligheid is een probleem van onze tijd. Dit betekent, dat het voor ons die in deze tijd leven, ook een speciale opdracht inhoudt, nl. om het liefdegebod, dat Christus ons meegaf, op een geheel nieuwe, aan deze tijd aangepaste wijze te vertolken en uit te dragen".

Vrijdag 1 maart sprak Pater J. Scholte sr. voor de K.R.O. over "Het apostolaat van de weg".²⁰⁹

Volgens de Elenchus van 30 april 1963 waren in Elsendorp de Paters Scholte, Rijkers en Berkel.

Eind augustus 1963 werd P. A. Rijkers verplaatst van Elsendorp naar Helmond en Pater F. Berkel van Elsendorp naar Amsterdam.²¹⁰ Deze laatste werd opgevolgd door Pater W. Ritzerveld, priester gewijd in 1960.²¹¹

²⁰⁶ Annalen nr. 152, 15 september 1961, pp. 108-110.

²⁰⁷ Annalen S.C.J. nr. 152, 15 september 1961, pp. 108-109.

²⁰⁸ Annalen S.C.J. nr. 157, 20 augustus 1962, p. 78.

²⁰⁹ Annalen S.C.J. nr. 161, 17 april 1963, pp. 55-57 en 66.

²¹⁰ Annalen S.C.J. nr. 163, 14 september 1963, p. 113.

Aloysius Rijkers:

geboren in Dedemsvaart 14.05.1904; geprofest in Asten 08.09.1927;

priester gewijd in Nijmegen 16.07.1933.

Was in Congo 1933-1961.

De jaren 1963 en 1964 waren jaren van vernieuwing in de kerk vanwege het tweede Vaticaans Concilie. Onder leiding van pastoor Scholte en kapelaan Ritzerveld kwamen geregeld verschillende gespreksgroepen bij elkaar om over deze ontwikkelingen te discussiëren.²¹²

Hoofdstuk 10.

De jaren 1965-1972.

1.- Parochie Rips.

Op 5 september 1965 werd de nieuwe kerk in de Rips door Mgr. W. Bekkers geconsacreerd. We vinden van de hand van de architect van de nieuwe kerk, Ir. L. C. van der Lee in *Annalen S.C.J.* een verantwoording van zijn werk. Vooreerst zegt hij dat zijn opdracht de verlangens benadert van de gelovigen en de eisen van de liturgie en vervolgt dan: "De tijd is voorbij, dat men geknield op de laatste rij van een lange reeks banken, of staande daarachter, tevreden was met louter aanwezigheid bij wat zich in de kerk afspeelde. De tegenwoordige mens wil er bewust bij betrokken zijn. Hij wil meer zijn dan toeschouwer".

De parochiegemeenschap is een dynamische, actief-handelende gemeenschap, hiërarchisch geled. De actieve deelname bestaat uit zingen, belijden, mediteren, spreken, luisteren in een sfeer van gebed. De hiërarchische geleding uit zich in twee polen die in een spanning tot elkaar gericht staan: priester en gemeenschap. Het zingend koor, de schola, treedt op als verbindend element.

Wat heeft dit nu voor de nieuwe kerk betekend? Bekijken we de plattegrond. De kerk is meer breed dan diep. Daardoor komen de achterste plaatsen even ver van het altaar. De ingangen liggen opzij, zodat de afstand tot het altaar niet te groot is wanneer men de kerkzaal betreedt. Op deze wijze kan de parochie werkelijk een gemeenschap vormen; de gelovigen omgeven het centrum van de aandacht, het altaar.²¹³

Op 11 februari 1966 werd een nieuwe kleuterschool in gebruik genomen.²¹⁴ Met ingang van 16 augustus werd Pater M. Visser²¹⁵ benoemd tot vicarius oeconomus, en later pas tot pastoor, vanwege de dood van de bisschop van 's Hertogenbosch. Pater J. van Laarschot werd verplaatst naar Someren. Kort daarop, met ingang van 10 september werd Pater Theo Snijders²¹⁶ kapelaan benoemd te Rips, omdat P. A. Oosterik verplaatst was naar Nijmegen.²¹⁷

Op 20 april 1968 werd Pater Frans van der Hoff s.c.j., uit de Rips afkomstig, door Mgr. C. Kramer o.f.m. in de parochiekerk priester gewijd.²¹⁸

²¹¹ Wilhelmus Ritzerveld:

geboren 15.05.1932; geprofest 08.09.1953; priester gewijd 17.07.1960.

²¹² "Het gouden Dorp" p. 5.

²¹³ *Annalen S.C.J.* nr. 177, 4 november 1965, pp. 214 en 218.

²¹⁴ *Annalen S.C.J.* nr. 181, 28 maart 1966, p. 100.

²¹⁵ Mattheus Koenraad Visser,

geboren in Soest 07.02.1914; geprofest in Asten 08.09;

priester gewijd in Nijmegen 29.06.1944.

²¹⁶ Theodorus Snijders:

geboren 28.11.1934, geprofest 08.09 1955; priester gewijd 18.12.1960

²¹⁷ *Annalen S.C.J.* nr. 184, 25 oktober 1966, p. 249-251.

²¹⁸ Franciscus van der Hoff:

geboren in de Rips 16.07.1939; geprofest in Asten 08.09.1962; priester gewijd in de Rips 20.04.1968. Mededelingen nr. 9, 6 mei 1968, p. 48.

Pater J. v. d. Hulst scj was de 9^e Ripse priester die gewijd werd op 21 maart **1970** en hij deed zijn eerste H. Mis op 5 april.²¹⁹

Pater W. Heggelman werd per 15 mei 1970 benoemd als pastoor te Rips in plaats van P. M. Visser en geïnstaleerd op 15 juni²²⁰

Pater Theo Snijders werd met ingang van 8 september kapelaan benoemd in de parochie H. Agatha te Boekel²²¹ en verliet de Rips.

Op 6 december 1921 werd de goedkeuring voor de inzegening van de noodkerk te Rips gegeven, dit was het begin van het parochiebestaan. Het gouden feest werd gevierd met een klinkende feestweek, waarin alle parochianen aan hun trekken konden komen: een grandioze optocht, een tentoonstelling, een ballonnenwedstijd, een hippe avond, een feest voor ouderen en een beatbal voor de jeugd en een Beierese avond.²²² Op zondag 19 december **1971** ging Mgr. J. Bluysen voor in een feeselijke Eucharistieviering, die werd opgeluisterd door zangkoren en fanfare. Na de Hoogmis werd voor de kerk een gedenkteken onthuld: een speelse dierenvoorstelling, ontworpen en in staal uitgevoerd door Ripsenaren. Een gedenkboek "*50 jaar Rips*" beschrijft de geschiedenis van dit Peeldorp van 1843 tot en met 1971.

2.- Parochie Westerbeek.

Het nieuwe jaar **1965** werd begonnen, het boter-en roggegeld werd afgeschaft, voortaan zou iedere zondag, 'n "gulden" zondag worden.

De Heer v.d. Heijden vormde een dames-en kinderkoor dat in de kerstnacht voor het eerst optrad. Ook werd er in februari van dit jaar een nieuw comité gevormd voor de belangen van Westerbeek. Gekozen werden: J. Albers, W. Vloet, J. Bexkens, M. Vollenberg, M. van Lankveld, J. van den Oever, Mevr. Giesbers-Toonen en Mevr. Schepers.²²³

Pater H. Nieland kwam in maart van Sittard naar Westerbeek. Hij bleef echter maar kort en werd in augustus al weer verplaatst naar Warnsveld.²²⁴

Begin april werd Pater C. Evers door de bisschop van Den Bosch benoemd tot bisschoppelijk inspecteur van het kleuter-en lager onderwijs, het VGLO, ULO en BLO-onderwijs in het dekenaat Boxmeer.²²⁵

Nota: Mededelingen is het nieuwe bulletin dat Annalen vervangt. Is erg beknopt in zijn gegevens en met weinig bladzijden.

²¹⁹ Joannes van der Hulst:

geboren in Rips 10.11.1940; geprofest in Asten 08.09.1962; priester gewijd in Liesbosch 21.03.1970.

²²⁰ Wolterus Heggelman:

geboren in Rotterdam 11.04.1914; geprofest in Asten 08.09.1937;

priester gewijd in Nijmegen 18.07.1943; gestorven in de Rips 13.08.1976.

Mededelingen nr. 7, 12 mei 1970, p.

²²¹ Mededelingen nr.14, 14 september 1970, p. 107.

²²² *75 jaar Rips, 1921-1996*, p. 85.

²²³ *50 jaar Westerbeek*, p. 21.

²²⁴ Hermanus Nieland:

geboren in Denekamp 22.08.1899; geprofest in Asten 08.09.1919;

priester gewijd in Liesbosch 19.07.1925; gestorven in Nijmegen 04.03.1983.

Was novicenmeester in Asten 1938-1952.

Annalen S.C.J. nr. 172, 15 maart 1965, p. 18 en nr. 176, 16 augustus 1965, p. 179.

²²⁵ Annalen S.C.J. nr. 173, 16 april 1965, p. 78.

De kerkelijke fanfare St. Gerardus had nog steeds geen uniformen. Dank zij de vooral op financieel gebied zo spontaan verleende medewerking van de inwoners kregen ze in twee maanden de nieuwe uniformen.

Op 16 oktober overleed kerkmeester Franciscus van den Boomen. Hij werd opgevolgd door de Heer Pierre van Lankveld. De kerk was hard toe aan herstel zowel van binnen als van buiten. In augustus begonnen ze met het dak. De smeedijzeren constructie op de toren bleek geheel verroest en dreigde naar omlaag te komen. De pastoor van Oploo had nog een groot kruis en het prijkt nu op de toren. Ontbrak nog het binnenwerk. De beste oplossing was verhuizen. De kerkelijke diensten werden voor een paar weken gehouden in het gemeenschapshuis. Toen begon het. De vloer ging eruit en er kwamen ook nieuwe banken, de ouden waren bijna opgevreten door de houtworm. Vlak voor Kerstmis was alles klaar.

In 1966 kreeg Westerbeek zijn plein. Jaren was daar al over gepraat, toen eindelijk de Heer Theunissen, toen loco-burgemeester, de grond kocht van de Heer M. van Lankveld. Op 17 september kon de nieuwe Burgemeester J. Jans het plein feestelijk openen, het Peelplein. Het was een verfraaiing van het dorp en een ideale parkeergelegenheid.

In juli kwam er een nieuwe Calvarieberg op het kerkhof.

In mei bracht Mgr. Bluysen een bezoek aan Westerbeek. Had hij in 1966 al het H. Vormsel toegediend, nu kwam hij het nieuwe altaar consacreren. Het was een mooie plechtigheid. Na de kerkelijke viering bracht de fanfare aan Monseigneur een serenade.

9 September 1967 kwam Broeder Antonius van der Steen naar Westerbeek.²²⁶ Hij kwam er om te rusten, maar was een goede kracht voor de pastoor. Zondags hielp hij in de kerk en ook de tuin werd door hem prima bijgehouden. Na enige tijd werd hij voorzitter van de bejaardenbond.

In december werd de klok aan de kerk elektrisch verlicht en ook het klokkenluiden werd vergemakkelijkt, het was nu niet meer aan het touw trekken, maar ook dit ging nu elektrisch.

1 Mei 1968 werd Arnoldus Kerkhof erelid van het kerkbestuur. Hij werd opgevolgd door Johannes Bexkens als kerkmeester.

In december 1969 verliet de Heer van der Heijden de school en werd hoofd van de school in Oirlo. De Heer Cuijpers nam zijn plaats in en volgde hem ook op als muzikdirigent.²²⁷

Op 16 september 1972 werd op plechtige wijze het feest gevierd van het 50 jarig bestaan van de parochie Westerbeek. De hele gemeenschap werd er bij betrokken en er stonden evenementen op het programma tot 1 oktober.²²⁸

Bij deze gelegenheid werd ook een jubileumboekje uitgegeven met vele mooie foto's: *50 jaar Westerbeek*, dat we dankbaar hebben gebruikt voor deze studie.

3.- Parochie Elsendorp

In april 1965 vonden de missionarissen uit de Congo, A. de Leest en G. Smits, na alles wat ze hadden meegemaakt vanwege de rebellen een veilig en tijdelijk onderkomen in de

²²⁶ Broeder Antonius van der Steen:

geboren in Heiloo 18.09.1897; geprotest in Asten 08.09.1921, gestorven in Asten 31.07. 1980.

²²⁷ *50 jaar Westerbeek*, pp. 21-25.

²²⁸ Mededelingen nr. 14, 26 september 1972 p. 133.

parochie van Elsendorp. Pater de Leest nam na enkele maanden zijn intrek in het bejaardenhuis te Boekel en Pater Smits vertrok naar Kameroen.²²⁹

Pater Meffert, die in 1964 zijn taak als pastoor van Westerbeek om gezondheidsredenen had moeten verlaten nam vanaf 1 juni 1965 zijn intrek in: Pension St. Jozef te Elsendorp.²³⁰

In 1966 werd Pater Ritzerveld verplaatst naar Helmond en werd Pater Vroom vanaf 16 augustus kapelaan benoemd te Elsendorp.²³¹

Zondag 19 februari 1967 brandde de oude houten kerk te Elsendorp af. Er waren enkele schoollokalen in onder gebracht.²³²

In juli 1968 werd Pater Vroom verplaatst naar Viersen, Duitsland, als Rector van het bejaardenhuis aldaar. Zo kwam Pater Scholte alleen te zitten.

In de herfst van 1971 deden zich bij hem de eerste verschijnselen voor van een ernstige ziekte. Op 25 juli 1972 werd hij opgenomen in het ziekehuis van Deurne en kreeg daarna de slechte boodschap dat hij zijn pastoreel werk in Elsendorp moest staken. 13 September ontving hij het sacrament van de zieken en overleed 23 oktober. Gedurende de ziekte van pastoor Scholte en daarna tot de benoeming van zijn opvolger werd het pastorele werk waargenomen door Pater van Laarschot, oud-pastoor van de Rips.²³³

Op 15 december 1972 werd tot pastoor benoemd Pater D. Naessens²³⁴. Hij wist zich al gauw goed in te werken en opvallend waren zijn goede contacten met de jongeren en zijn belangstelling voor de zieken. Hij probeerde steeds meer de leken bij de liturgische aangelegenheden in te schakelen. Als pastoor en voorzitter van het kerkbestuur wachtte hem de taak om de kerkelijke viering van het 50 jarig bestaan van de parochie voor te bereiden.²³⁵

²²⁹ Annalen S.C.J. nr. 173, 16 april 1965, p. 51 en nr. 177, 4 november 1965, p. 234.

²³⁰ Annalen S.C.J. nr. 176, 16 augustus 1965, p. 199.

²³¹ Annalen S.C.J. nr. 184, 25 oktober 1966, pp. 248 en 251.

²³² Annalen S.C.J. nr. 186, 25 februari 1967, p. 16.

²³³ Mededelingen, n. 11, 15 augustus, p. 104 en n.16, 13 november 1968 p. 149; *Het gouden dorp*, p. 5.

²³⁴ Dominicus Naessens,

geboren in Boschkapelle 19.07.1927; geprofest in Asten 08.09.1949;

priester gewijd in Nijmegen 15.07.1956; gestorven in Elsendorp 13.03.1985.

²³⁵ *Het gouden dorp*, p. 5.

Aanhangsel

1.- De Parochie Ledeacker.

Een beetje ten noord-westen van Sint Anthonis, in oostelijk Noord-Brabant, ligt het dorp Ledeacker. Het is omsloten door twee riviertjes of beekjes, de noord- en zuid Leie, die zich wat verderop verenigen en onder de naam van de Oefelse beek verder stromen. Tussen die beekjes, op wat hogere grond (acker), ligt het reeds in de middeleeuwen bekende Leie of Ledeacker. Het oude kerkje is toegewijd aan “Sinte Catharina in den broike” (broike is de oude naam voor broek, d.i. moeras).

Zeer oude handschriften spreken van een kapelletje ter plaatse, dat van 1236 zou dateren. In 1427 vestigde zich hier een vaste vicarius. Dit bleef zo tot 1678, toen het van de katholieken werd afgenomen. Na 1600 waren de vicarii meestal Paters Carmelieten.

Na de 80-jarige oorlog heeft men met medewerking van de Staten-Generaal het protestantisme gepoogd in deze streek vaste voet te doen krijgen. De katholieke boerenbevolking was daarvan evenwel niet gediend en ging buiten dit gebied naar de kerk, o.a. te Boxmeer.

In 1791 kregen de katholieken het kerkje terug. De grote stuwkracht tot oprichting van Ledeacker als zelfstandige parochie was, met enige inwoners, de toenmalige pastoor Kerstjens van de parochie Cuyk en tevens “landsdeken”. Later werd hij vicaris-generaal. Op 10 oktober 1798 verhief dan ook Mgr. J. van Velden de Melroy, bisschop van Roermond, Ledeacker tot zelfstandige parochie.²³⁶

Met ingang van 20 september 1958 werd als eerste Priester van het H. Hart Pater R. Lamers benoemd tot pastoor van de parochie. Hij had zijn sporen verdiend als legeraalmoezenier in Indonesië en Korea. Voorlopig ging hij wonen bij zijn confraters in Westerbeek. Hij begon met het herstellen van de min of meer onderkomen pastorie. Toen die klaar was, ging hij vanaf 1 maart 1959 daar ook wonen. In augustus 1959 kwam Pater G. Stegink van Asten naar Ledeacker als kapelaan. Hij bleef daar werken tot november 1963, toen hij verplaatst werd naar Westerbeek.²³⁷

²³⁶ Annalen S.C.J. nr. 154, 31 december 1961, pp. 157-158, *Geschiedenis van de Nederlandse Provincie*.

²³⁷ Annalen S.C.J. nr. 133, 10 september 1958, p. 123; nr. 139, 26 augustus 1959, p. 89; nr. 164, 16 november 1963, p. 139.

In oktober 1966 vertrok P. Lamers naar Kaarst, Duitsland en werd hij opgevolgd door Pater Leonardus Speckens.²³⁸

2.- Sint Jozefparochie te Mill.

Te noord-westen van Ledeacker, richting Grave, ligt het dorp Mill. Tot Mill behoorde het Rectoraat St. Wilbert of Wilbertoord en maakte deel uit van het dekenaat Cuyk. Pater J. Belt scj werd hier in augustus 1958 benoemd tot zieleherder. Hij vond daar een uit hout opgetrokken gebouw, dat dienst deed als noodkerk. Hij ging voorlopig wonen in Elsendorp. Wilbertoord telde toen een 600 parochianen.

Op 12 januari 1960 werd officieel het klooster Mill opgericht als “domus filialis van het klooster Rips.”²³⁹

In juli 1962 werd Pater Belt benoemd tot pastoor en begon toen met de voorbereidingen van de bouw van een nieuwe kerk. Na aanbesteding op 23 maart 1965, werd de bouw gegund aan het aannemersbedrijf van de Gebr. v. d. Zanden uit Wanroy. Op 11 juli van dit zelfde jaar vond de eerste steenlegging plaats. Zondag 5 juni 1966 had de consecratie plaats door Mgr. J. Bluysen, vicaris-capitularis van het bisdom Den Bosch.

De totale kosten, inclusief de grondaankoop, de centrale verwarming, inventaris kwamen op ongeveer f 300.000.- Dit bedrag werd deels gedekt door een bijdrage van het bisdom en deels door de gezinsbijdragen.²⁴⁰

Pater J. Haasen was van 1 augustus 1970 tot 1 december 1972 kapelaan te Wilbertoord.²⁴¹

Pater Belt stierf te Wilbertoord 13.02.1976.

²³⁸ Annalen S.C.J. nr. 184, 25 oktober 1966, pp. 250-251.

Leonardus Speckens:

geboren in Margraten, 04.03.1914; geprofest in Asten, 08.09.1936; priester gewijd in Nijmegen, 19.07.1942; gestorven in Weert, 11.08.2001.

²³⁹ Annalen S.C.J. nr. 144, 12 februari 1960, p. 4.

²⁴⁰ Annalen S.C.J. nr. 184, 25 oktober 1966, pp. 271-272.

²⁴¹ Mededelingen 1970 p. 95 en 1971 p. 1971.

Joannes Haasen:

geboren in Asten 30.05.1934; geprofest in Asten 08.09.1955, priester gewijd in Nijmegen 23.03.1963.